
**Navigace
pro mobily**

Za volant
s mobilem
18

**Trekingová
obuv**

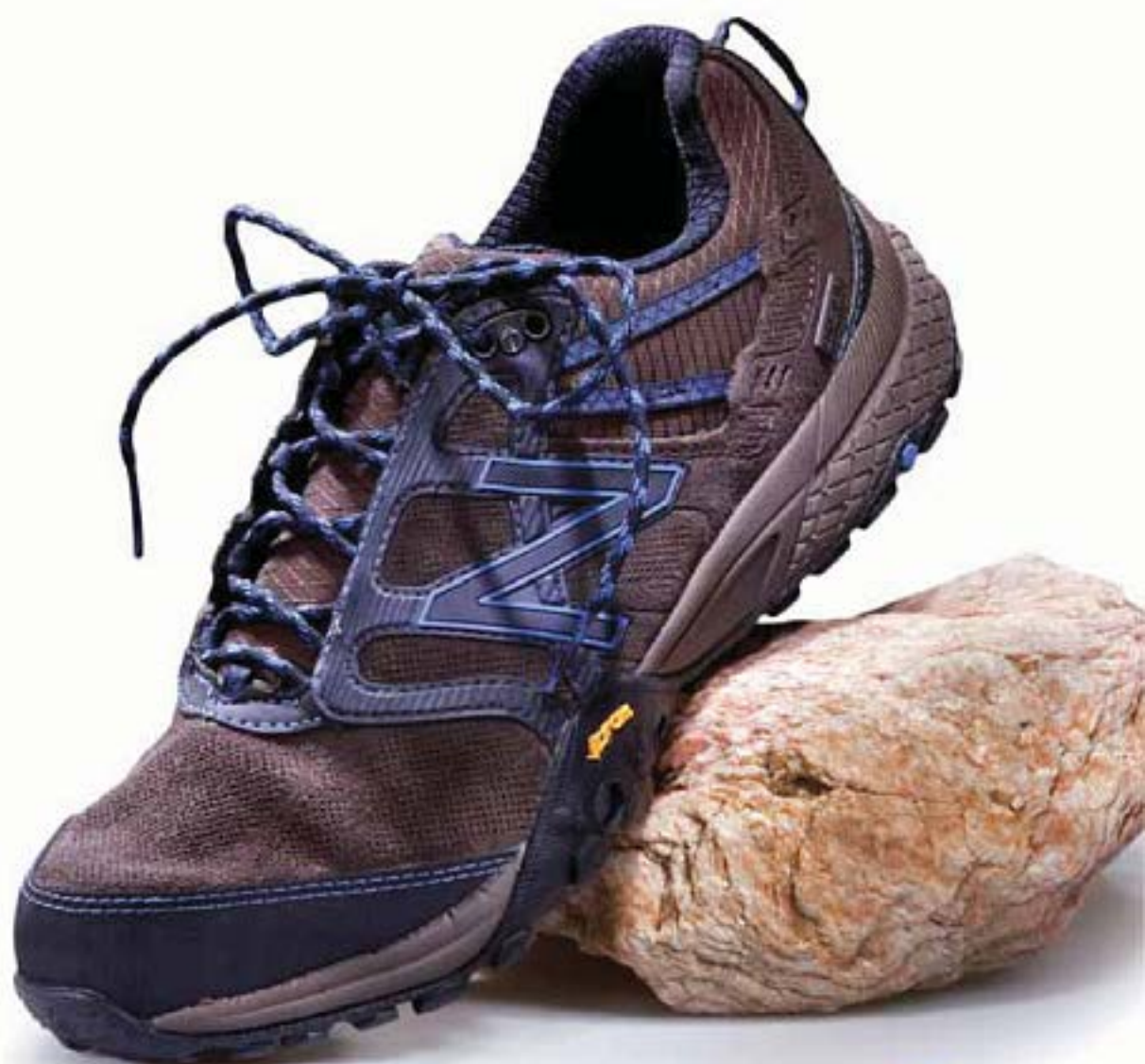
Když membrána
nepomůže
06

**Bezdrátové
headsety**

Něco za něco
12

**Dodavatelé
plynu**

29

**Nohy
v pohodě**

79 Kč

8000 rad za půl roku Spotřebitelská poradna dTestu

Marně jsem se dožadovala vyřízení reklamace vadné sedačky. A tak jsem podle vašeho vzoru pro odstoupení od kupní smlouvy sepsala dopis a osobně na prodejnu doručila. Do týdne mi vrátili peníze a sedačku si nechali. Obrovské díky.

Eva H.

Díky radám a vzorům z vaší poradny jsem úspěšně vzdoroval pojišťovně, která mi po nehodě chtěla krátit plnění z povinného ručení. Bez těchto rad bych dohadování s pojišťovnou nejspíše vzdal. Děkuji vám nejen za ušetřené peníze.

Boris N.

Za prvních šest měsíců roku 2012 jsme ve spotřebitelské poradně zodpověděli přes 8000 dotazů. Do nepříjemné situace se může dostat každý, proto vám přinášíme informace, jak se co neefektivněji domoci svých práv s naší pomocí.

■ Uložte si do telefonu číslo poradenské linky dTestu 299 149 009. Každý všední den od 9 do 17 hodin jsou vám k dispozici naši poradci.

■ Setkáte-li se při nákupu, reklamaci či v jiné situaci s problémem, se kterým si nevíte rady, a je všední den mezi 9. a 17. hodinou, volejte hned.

■ Potřebujete-li vyřešit složitější problém, mějte po ruce všechny písemnosti (např. účtenku, smlouvu, záruční list), připravte si stručné shrnutí problému, aby se náš poradce mohl v dané věci rychle zorientovat a poradit vám, jak postupovat.

Pro jednoduché dotazy týkající se obecně spotřebitelských práv (například lhůty pro vyřízení reklamace, opakovaná vada výrobku, odstoupení od smlouvy uzavřené na internetu) doporučujeme využít elektronickou poradnu na adrese www.dtest.cz/e-poradna

Na adrese www.dtest.cz/nejcastejsi-problemy najdete odpovědi na nejčastější dotazy z naší poradny. Rady jsou přehledně rozříděné podle témat.

Obsah

Testy

Trekingová obuv

Když membrána nepomůže
06

Bezdrátové headsety

Něco za něco
12

Navigace pro mobily

Za volant s mobilem
18

Informační servis

Pekaři, s pravdou ven!

26

Soud není jediné řešení

32

Finance

Dodavatelé plynu

29

Milí čtenáři

Navštívila mě kamarádka a přinesla vaničku od masa. Prázdnou. To abys měla o čem psát, pravila, nabrala dech a pustila se do výrobců a samozřejmě i do obchodníků, jak zákazníky škubej, kde se dá, a jak vydělávají nekřesťanské peníze na obyčejné vodě, kterou cpou, kam se dá, a ještě zbytečně krmit lidi éčky. I stalo se... Na nedělní oběd si naplánovala pečení, vběhla do hypermarketu, do oka jí padla vanička, na které velkým písmem stálo „vepřová kýta na pečení“, a spokojeně odkráčela k pokladně. Radost z pěkně vypadající kýty vzala za své, když si doma čtou náhodou všimla, že na spodku vaničky je přilepená cedulka. Malým písmem na ní stálo: vepřová zadní kýta, maso (85 %), voda, jedlá sůl, glukózový sirup, regulátory kyselosti: E331, E262(i), E262(ii); E500. A hned mi začala vyjmenovávat, co to je za éčka: citrát sodný, octan sodný, hydrogencitran sodný a uhličitran sodný neboli jedlá soda. Nad glukózovým sirupem jen kroutila hlavou. Také jsem nevěstičně kroutila hlavou a v duchu už hledala ostrá slova, kterými napadnu neuvěřitelnou praxi výrobců. Jenže vše dopadlo úplně jinak.

Na obalu vaničky pod tím velkým nápisem „vepřová kýta na pečení“ stálo písmem menším: masný výrobek – masný polotovar. Masný polotovar, a to si dobře zapamatujte, vůbec není to samé jako klasický kus masa! Definice je obsažena v tzv. masné vyhlášce: Masný polotovar je tepelně neopracované maso, u kterého zůstala zachována vnitřní buněčná struktura masa a vlastnosti čerstvého masa. Do masného polotovaru mohou být přidány potraviny, koření a přípravy nebo přidatné látky povolené vyhláškou. A protože v obchodech se také setkáváte s kuchyňským masným polotovarem, vězte, že v tomto případě se jedná o částečně tepelně opracované upravené maso nebo směs mas, přídatných a pomocných látek, popřípadě dalších surovin a látek určených k aromatizaci.

Od jedné nedělní pečeně ke stále platnému ponaučení – čtěte, co je psáno na obalech. V obchodech, ne až doma.

Uu So zmn

d
Test

8. vydání měsíčníku dTest připravili:

Michal Roznová, Václav Beneš, Jan Hrnčíř, Alice Othrichová, Lukáš Zelenský,
Martin Vágnat, PA (foto), Jiří Novák (ilustrace).

dTest, vydavatel: Občanské sdružení spotřebitelů TEST 40: 45770760;
se sídlem Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10-Vršovice.

Společnost JUDr. Ida Roznová,

Grafický koncept a layout: Olga Benešová (Sklade), www.sklade.cz.

Technické zpracování: Elena Salvanová, Revoluze 1575/2, Praha 4.

Tisk: Svoboda Press, s.r.o., Praha 10-Malešovice. Informace o předplatném

podá a objednavky přijímá TEST, Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10-Vršovice,

tel.: 241 404 922, fax: 241 406 533, e-mail: dtest@dtest.cz. Distribuce: PNS, a.s.

(CPI) a Magnet Press Slovakia (SR). Správa distribuce: STRAPER s.r.o.

(Jenopisec), dle kterého je zařazen v monitoringu médií Anopisec II.

Převážně zapovězen.

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha

č. 3105/1054.

MK ČR E 6676 Na druhém straně použito ilustrační foto.

ISSN 1210-731X

Toto vydání vychází 8. 8. 2012

© Občanské sdružení spotřebitelů TEST, Praha

Evropské spotřebitelské centrum Zmýlil se obchodník v ceně?

Velmi nízká cena vás zláká ke koupi elektroniky nebo užitečné služby přes internet, ale obchodník vaši objednávku zruší. Jak je to v tomto případě s vaším nárokem na dodání zboží či poskytnutí služby?

Na Evropské spotřebitelské centrum se často obrací čeští i zahraniční spotřebitelé se stížnostmi na to, že obchodník odmítl dodat zboží či poskytnout službu, která byla nejčastěji prostřednictvím internetu nabízena za podezřele nízkou cenu. Na vině bývá obvykle softwarová chyba v internetovém obchodě. Má ale spotřebitel v případě chyby v ceně nárok domáhat se dodání zboží či služby?

Každý případ je třeba posuzovat individuálně, zejména je třeba přihlížet k tomu, zda spotřebitel jednal v dobré víře nebo si mohl a měl být vědom, že se jedná o omyl. Poměrně bohatá německá soudní praxe nabízí řadu ilustrativních příkladů. Žaloba spotřebitele na dodání zboží byla zamítnuta u DVD přehrávače, který byl nabízen za 1 cent, u plazmové televize v hodnotě 3990 eur, kterou bylo v internetovém obchodě možné kvůli cenové chybě objednat za 399 eur. Podobně byla zamítnuta žaloba, v níž se spotřebitel domáhal poskytnutí zájezdu do Dubaje za 1392 eura, skutečná cena však byla 4726 eur.

V obecné rovině platí, že k uzavření závazné smlouvy je třeba souhlasných projevů skutečné vůle, která je prostá omylu, na obou stranách. Zároveň je však třeba chránit ty, kteří jednají v dobré víře. Pokud tedy například naleznete na blogu či diskusním fóru odkaz na až příliš lákavou nabídku, neradujte se předčasně. Pokud jde například o letenku či zájezd, nerezervujte si okamžitě návazné služby, např. dopravu na letiště nebo hotelové ubytování. Pamatujte také na to, že nemusí jít o chybu v ceně, ale za přesplácenou lákavou nabídkou se častěji může ukrývat podvodník. Proto si důvěryhodnost obchodníka, který nabízí podezřele nízkou cenu, ověřte zvlášť pečlivě. Neplaťte předem v hotovosti prostřednictvím služeb typu Western Union a vyhněte se i platbám předem bankovním převodem, pokud si nejste skutečně jisti, že jde o důvěryhodného obchodníka. Vyšší míru bezpečnosti nabízí platby platebními kartami nebo prostřednictvím služby Paypal. Užitečný návod, jak poznat podvod na internetu naleznete na www.evropskyspotrebitel.cz.

Evropské spotřebitelské centrum (ESC) poskytuje spotřebitelům informace o jejich právech na jednotném evropském trhu. Právníci ESC bezplatně pomáhají spotřebitelům řešit jejich problémy s obchodníky z jiných zemí EU, Norska či Islandu.

Kontakty na ESC pro ČR: adresa: Štěpánská 15, 120 00 Praha 2
e-mail: esc@coi.cz telefon: 296 366 155
www.evropskyspotrebitel.cz

Přetočený tachometr

Pro zákazníky, kteří kupují ojeté auto, je jednou z klíčových informací počet najetých kilometrů. Pokud po koupi zjistíte, že stav tachometru neodpovídá realitě, od prodejce se zpravidla dozví, že on za správnost informace neručí.

Nechat si přetočit tachometr je v České republice legální věc, a proto není divu, že dle odhadů až 42 % vozidel prodávaných v autobazarech má údaje o počtu kilometrů upravené. Prodej auta s nepravdivou informací o počtu najetých kilometrů už ale legální není a existuje několik možností obrany. Autobazary při prodeji auta dávají do smluv podmínku, podle níž za rozdíl mezi skutečným počtem kilometrů a stavem uvedeným na tachometru prodejce neodpovídá. Takové ustanovení však znamená pro kupujícího značnou nerovnováhu v právech a je tedy podle občanského zákoníku neplatné.

Kupující by měl následně zvolit některé z právních řešení. Jedním z nich je odstoupení od smlouvy, kterého zákazník nejčastěji využívá, pokud po zjištění skutečného stavu najetých kilometrů nemá o auto zájem. Má-li vozidlo najeto o několik desítek tisíc kilometrů více, než uvádí tachometr, jedná se o rozpor s kupní smlouvou, který je opravou neodstranitelný. Druhou variantou je požadovat po prodávajícím slevu z kupní ceny.

Vzhledem k tomu, že přetočení tachometru při prodeji ojetého automobilu lze kvalifikovat jako trestný čin podvodu nebo poškození spotřebitele, lze se obrátit také na Státní zastupitelství nebo Policii ČR a podat trestní oznámení.

Koupili jste si auto s přetočeným tachometrem a nevíte, jak postupovat? Stáhněte si zdarma vzorové dopisy, které jsme pro vás připravili na www.dtest.cz/tachometr.

Poradit se s dTestem se vyplatí, ať už kupujete drahé výrobky, třeba televize, nebo něco menšího do domácnosti pro ulehčení práce. Souvěti jako vytržené z nějakého našeho propagačního materiálu docela dobře popisuje, co se dělo na www.dtest.cz v květnu a červnu 2012. Žebříčku nejčtenějších článků tentokrát dominuje jediný zástupce testů potravin, konkrétně test medu, následovaný databází nebezpečných výrobků a testem televizorů. Většinu ostatních příček pak zaujímají testy výrobků, které nestojí až tak moc peněz, ale i při jejich výběru se lze zatraceně spálit či dokonce ohrozit jejich uživatele, což je případ dětských autosedaček. To, že jsou naši čtenáři a čtenářky obezřetní a spálit se nechtějí, dokazuje skutečnost, že v horní desítku témat dle návštěvnosti se objevuje i spotřebitelská poradna a rady, jak postupovat při reklamaci zájezdu.

Top 10

1. test medu 2012
2. nebezpečné výrobky
3. test televizorů 2012
4. kalkulačka mobilních tarifů
5. spotřebitelská poradna
6. test dětských autosedaček 2012
7. test ručních šlehačů 2012
8. test ochrany počítače 2011
9. test kompaktních fotoaparátů 2012
10. reklamace zájezdu

Zpracováno podle statistik návštěvnosti stránek www.dtest.cz za období květen-červen 2012.

naše testy
na Radiožurnálu
každý čtvrtek
po 14 hodině

Výzva čtenářům Kupujete vzduch?

Pokud jste nedobrovolně vedle samotného výrobku zaplatili i za přibalené vzdušné „nic“, nenechte si to pro sebe. Podělte se o svou zkušenost. Na www.dtest.cz/nadmerno-obaly naleznete formulář „Nahlášení výrobku“, do kterého stačí vyplnit potřebné údaje a připojit fotografii výrobku. Pomozte nám odhalovat výrobky v nadměrných obalech a tlačít výrobce k férovému přístupu ke spotřebitelům.

Posílám zdařilý kousek do virtuální sbírky obalů plných vzduchu. Jedná se o výrobek zakoupený v Penny, který obsahuje 6 čokoládových bonbonů. Bonbony jsou sice dobré, ale zabalení, kde je vytvořena speciální přepážka z papíru, aby krabička byla opravdu co nejobjemnější, je opravdu kuriózní.

Jiřina Balabánová

název výrobku:
Choco Party
cena: 34,90 Kč
výrobce: Vobro, Wojciech
Wojenkowski, Brodnica, Polsko

Nevyžádaná zásilka

Mince, obrázky zvířat či rostlin a další, zpravidla sběratelské předměty přicházejí mnohým lidem poštou, aniž by si je objednali. A spolu s nimi přichází i faktura. Někteří z obav před možným postihem raději zaplatí. Existuje i jiné řešení?

Pokud jste si zásilku neobjednali a nemáte o ni zájem, rozhodně byste ji platit neměli. Podle právní úpravy plnění bez objednávky, která vychází z občanského zákoníku, nejste dokonce povinni zboží dodavateli vrátit ani ho na cokoli upozorňovat. Pokud vám vadí i samotné zaslání nevyžádaného zboží a faktur, obraťte se písemně přímo na odesílatele. A protože je takovéto jednání obchodníků i zakázanou agresivní obchodní praktikou, můžete podat podnět České obchodní inspekci.

Podobná situace nastává i v případě, kdy si zákazník objedná zboží s tím, že očekává pouze jednu zásilku. Následně ale přichází další nechtěné zboží. Tomu lze předejít důslednou kontrolou původní objednávky, a to včetně textu psaného drobným písmem. Následně zásilky zpravidla přicházejí kvůli nepozornosti zákazníků, kteří si nevšimli, že se zasláním zboží vlastně souhlasí.

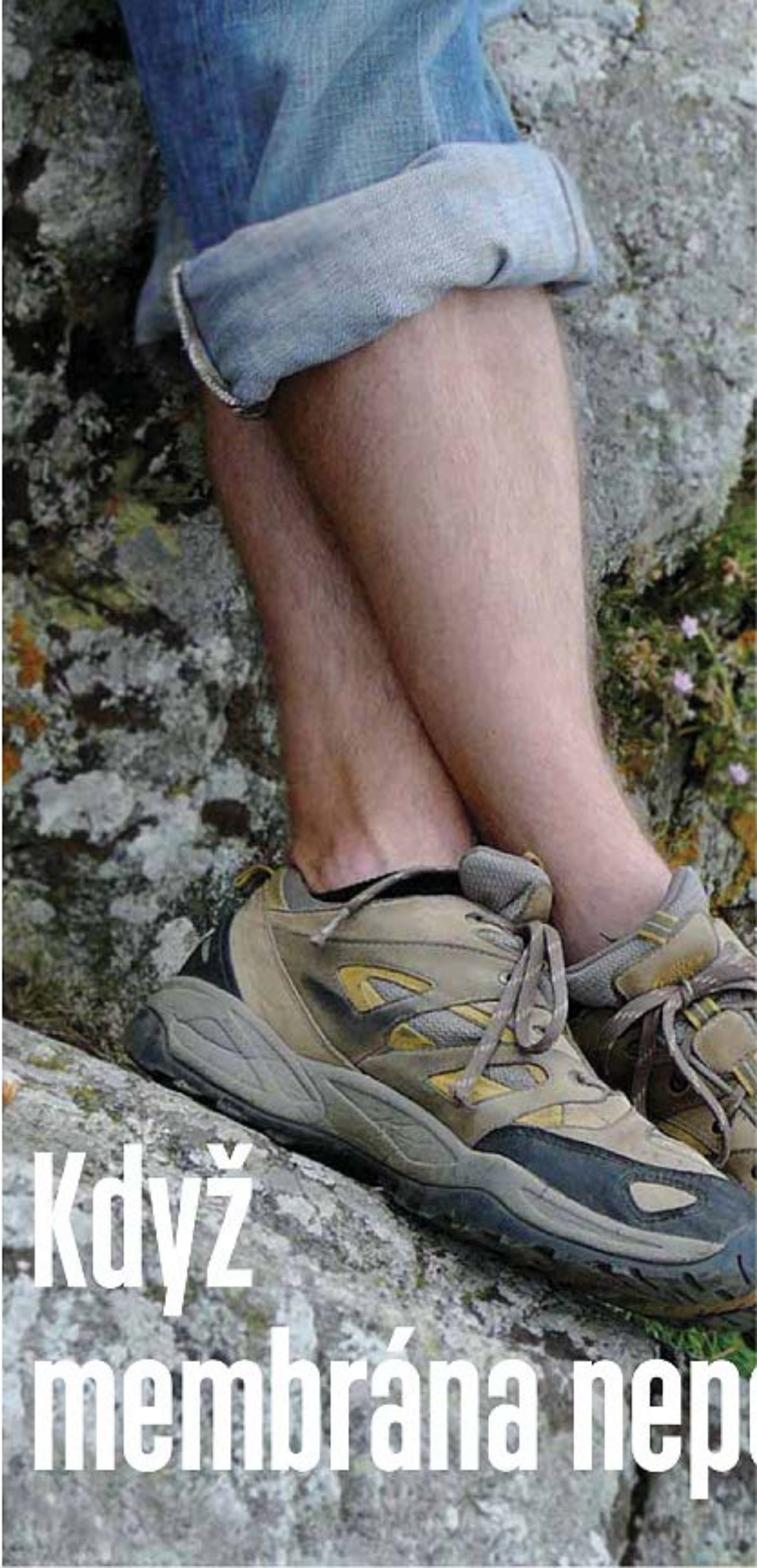
!

Nevíte si rady, jak na nevyžádanou zásilku reagovat? Pomůžeme. Připravili jsme pro vás vzorový dopis „Odmitnutí zaslání neobjednaného zboží“, který si můžete stáhnout na www.dtest.cz/neobjednanezbozi.

Test

Trekingová obuv

Od poměrně drahé trekingové obuvi očekáváme, že bude pohodlná, funkční a že vydrží. Za nemalou cenu lze koupit boty vhodné do lehčího terénu, které odolají dešti a budou i prodyšné. Ne vždy tak tomu je, jak ukázal test deseti párů nízké trekové obuvi. Nejhorší modely byly paradoxně z těch nejdražších.

Když

membrána nepo

d dobrá rada

Kupte si levné trekingové boty. Tedy ne zcela levné, ale jedny z nejlevnějších mezi testovanými.

Tecnica Cyclone III Low GTX (dobře, 2180 Kč) je velmi dobře zpracovaná obuv s vyváženými funkčními vlastnostmi. Dobře se nosí a je poměrně lehká. Podobně kvalitní je i obuv **New Balance MO1521GT** (dobře, 2480 Kč); vyniká především vysokou voděodolností, ovšem na úkor prodyšnosti. Ceny obuvi, stejně jako oblečení, jsou velmi kolísavé a přizpůsobují se módě a ročnímu období. Nejlevnější v době našeho cenového průzkumu byla obuv **Adidas AX 1 GTX** (dobře, 2080 Kč). Nabízí výhodný poměr cena / výkon a je tak dobrou volbou pro každého, kdo chce kvalitní a funkční boty.

Lze je nazvat botami turistickými, trekingovými nebo trekovými. Jsou k dostání od nízkých po vysoké. Mají podešve vhodné do terénu a zpravidla i funkční membránu, jako například Gore-Tex, která má zajistit odolnost vůči vodě a prodyšnost zároveň. Zkrátka ideální obuv pro podzimní túry a kratší výlety. Námi otestované modely patří do kategorie nízké obuvi, sahá pouze pod kotníky, a jsou určeny pro turistiku v méně náročném a středně těžkém terénu. Pro chování v přírodě, ale i po městě jako stvořené. Jenže ne všechny.

Test ukázal rozdíly mezi jednotlivými modely. Slabým místem byla prodyšnost či schopnost vsakovat pot. Znamenali jsme i horší odolnost vůči vodě, tedy vlastnost, již se právě trekingová obuv chlubí. Protiskluzová úprava podešví – až na výjimky – také nepatří k nejlepším, takže pozor na mokro. U výrobku za tři tisíce překvapí méně kvalitní zpracování. Dobrou zprávou je, že v materiálech testované obuvi jsme neobjevili nežádoucí chemické látky.

Ševcová laboratoř

Test se skládal ze dvou částí. V první jsme obuv podrobili laboratorním zkouškám zaměřeným především na kvalitu zpracování a funkční vlastnosti. V té druhé jsme je rozdali turistům, aby posoudili jejich pohodlnost a další praktické aspekty.

Laboratoř vybavená pro zkoušky obuvi je tuze zajímavé místo. Naleznete v ní přístroje, které umí nasimulovat a vyzkoušet téměř vše, co vás kdy na botách trápilo či trápí. Chtělo by se říci, že kdyby do takových laboratoří posílalo své výrobky více výrobců, ubýlo by reklamaci obuvi, které stále patří na špičku problémů řešených dnes a denně v naší spotřebitelské poradně.

Nejjednodušší zkouškou bylo vážení obuvi. Už to ukázalo poměrně značné rozdíly. Pár nejlehčích bot Adidas vážil v pánské verzi pouhých 722 gramů, nejtěžší Trezeta měly přes jeden kilogram; 300 gramů je rozdíl, který se zejména při delší chůzi „pronese“.

Poté jsme se pustili do odolnosti. Testy svršku zahrnovaly zkoušení odolnosti svrchních materiálů vůči trhání, a zkoušky ohebnosti a výdrže v místech ohybu. Abychom věděli, zda svršek bot nepopraská po pár kilometrech, provedli jsme za pomoci přístroje 200 tisíc „kroků“ za sucha a 20 tisíc za mokra. Jediný model, Columbia, vydržel

pouze 80 tisíc ohnutí za sucha. Drobné rozdíly jsme zjistili také při zkoušení odolnosti podrážky vůči oděru.

Stranou pozornosti jsme nenechali ani takovou zdánlivou maličkost, jakou jsou tkaničky. Nejpevnější měly boty Salomon, u Merrellu se snáze odíraly. Jako jediné se přetrhly již po pěti tisících protaženích očkem, ostatní vydržely požadovaných deset tisíc.

Důležitou zkouškou byla odolnost podešví. Ty jsme nejprve odírali na válci se smírkovým papírem, což simulovalo míru jejich ochopení. Dále jsme mírně naftznuté podešve nechali třicet tisíckrát ohnout a sledovali, zda se řez na nich zvětšuje. Zátěž vydržely všechny, náchylnější k ochopení jsou pouze podešve modelu Tecnica. Míru ochopení ovlivňuje také tvar podešve, konkrétní povrchy, po nichž se chodí, frekvence a způsob chůze konkrétního uživatele.

V poslední zkoušce jsme hodnotili spojení svršku a podešve. Dostatečně pevně spojené nebyly u výrobku Saloma, za což si vysloužil snížení hodnocení.

Promokavé a neprodyšné

Funkční vlastnosti jsou důvodem, proč trekingovou obuv kupujeme a proč jsme ochotni za ni zaplatit cenu mezi dvěma a třemi tisíci korun. Proto jsme všechny modely podrobili náročným zkouškám, které odhalily, co od nich můžete očekávat.

Nejprve jsme zkoušeli podešve; na trekových botách se buď používají speciální značky Vibram, nebo jsou vybaveny podešvemi vlastní konstrukce jednotlivých výrobců. Jejich úkolem je především tlumit nárazy při chůzi. Při zatížení 65 kilogramy jsme měřili, jak dobře zvládnou boty absorbovat nárazy v oblasti paty. Stroj s obuví „nachodil“

➤ str. 11

1 Jak testujeme

podrobný postup testu trekingové obuvi najdete na www.dtest.cz/obuv

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality trekingové obuvi

kvalita materiálů 23 %
funkční vlastnosti 47 %
praktické zkoušky 30 %

omůže

	trekingová obuv						
	Tecnica Cyclone III Low GTX	New Balance MO1521GT	Meindl Magic 5.0 GTX	Salomon Exit 2 GTX	Adidas AX 1 GTX	Columbia Talus Ridge Outdry	Merrell Avian Light Sport GTX Synthetic
průměrná cena (Kč)	2180	2480	2590	2440	2080	3160	2660
hodnocení kvality	dobře 73 %	dobře 71 %	dobře 70 %	dobře 70 %	dobře 69 %	dobře 68 %	dobře 68 %
kvalita materiálů	velmi dobře 90 %	velmi dobře 88 %	velmi dobře 93 %	velmi dobře 97 %	velmi dobře 87 %	dobře 78 %	velmi dobře 82 %
svršek a tkaničky	++	++	++	++	+	0	+
podšívka a stélka	++	++	++	++	++	++	++
podešev	+	++	++	++	++	++	++
spojení podešve a svršku	++	++	++	++	++	++	++
funkční vlastnosti	dobře 66 %	dobře 66 %	dobře 62 %	uspokojivě 56 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 59 %	dobře 63 %
tlumení došlapu: před používáním / po používání	++ / ++	+ / 0	+ / +	+ / +	++ / ++	++ / ++	++ / +
voděodolnost	0	++	++	+	+	++	+
vsakování a vysoušení vlhkosti	++	++	--	--	--	-	++
prodyšnost	0	-	++	++	+	0	-
protiskluzová úprava podešve	0	0	0	0	0	0	0
hmotnost	0	+	0	0	+	+	++
praktické zkoušky	dobře 70 %	dobře 66 %	dobře 65 %	dobře 71 %	dobře 75 %	dobře 73 %	dobře 67 %
pohodlnost nošení	+	+	0	+	+	+	+
nazouvání a vyzouvání	+	+	+	+	+	0	+
prodyšnost a voděodolnost	+	+	+	+	+	+	+
chůze v terénu	+	+	0	+	+	+	0
nežádoucí látky	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %
technické údaje							
dámské	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
pánské	✓	✓	✓	✓	✓	✓	x
hmotnost: dámské, vel. 38 (g) ¹⁾	x	x	x	707	606	x	571
pánské, vel. 42 (g) ¹⁾	888	737	891	828	722	785	x
země původu	Čína	Čína	x	Vietnam	Indonésie	Čína	Čína
funkční materiál	GORE-TEX	GORE-TEX	GORE-TEX	GORE-TEX	GORE-TEX	Out Dry, Techlite	GORE-TEX, mikrobiální ochrana Aegis
podešev	Tecnigrip (Rollzone)	Vibram	Meindl	Contagrip	Adidas Speed Grip	Columbia	Vibram
vyjímatelná stélka	✓ (Ortholite)	✓	✓ (Air Active Technology)	✓	✓	✓	✓ (Air cushion)
tvar tkaniček	kulaté	kulaté	kulaté	kulaté, plochý okraj	kulaté	kulaté, plochý okraj	kulaté

klíč:

++ + 0 - --
velmi dobře ←→ nedostatečně

rozpětí hodnocení:

velmi dobře 100–80 %
dobře 79–60 %
uspokojivě 59–40 %
dostatečně 39–20 %
nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

¹⁾ Není-li hmotnost uvedena, nebyla (pánská či dámská) obuv dané velikosti testována; některé údaje jsou pro velikosti 36 (Adidas), 39 (Merrell), resp. 41 (New Balance).

Trezeta Alder Low	Salewa Firetail GTX	Asolo Mantra GV
2350	3090	3050
dobře 65 %	uspokojivě 54 %	uspokojivě 50 %
velmi dobře 87 %	uspokojivě 52 %	velmi dobře 88 %
++	+	++
++	++	++
+	++	++
++	-	++
uspokojivě 57 %	uspokojivě 51 %	dostatečně 32 %
+ / +	+ / O	+ / +
++	+	--
+	--	--
--	+	O
O	O	O
-	O	+
uspokojivě 59 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 48 %
O	O	O
O	+	-
+	O	O
O	+	O
velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 100 %
unisex	✓	✓
unisex	✓	✓
860	x	x
1012	879	767
Čína	Vietnam	Rumunsko
voděodolné, prodyšné, přirozená ventilace	GORE-TEX, Alpine Extrem	GORE-TEX
Vibram	Vibram	Vibram
✓	✓ (dvě odděli- telné vložky)	✓
kulaté	kulaté	ploché

★ vítěz testu
Ⓢ výhodný nákup

Tecnica Cyclone III Low GTX

cena: 2180 Kč

dobře (73 %)

+ kvalitní materiály; tlumení došlapu; stélka dobře saje pot; pohodlné nazouvání, šněrování a vyzouvání

- méně prodyšné; méně ohebná podešev, snáze se ochodí

New Balance MO1521GT

cena: 2480 Kč

dobře (71 %)

+ velmi pohodlné šněrování; pohodlné, lehké a praktické; stélka dobře pohlcuje pot

- tkaničky se hůře povolují; méně prodyšné

Meindl Magic 5.0 GTX

cena: 2590 Kč

dobře (70 %)

+ vysoká kvalita materiálů; ohebná podešev; dobré tlumení došlapu; prodyšné; snadno se zavazují

- nelze příliš těsně utáhnout; stélka hůře saje pot

Salomon Exit 2 GTX

cena: 2440 Kč

dobře (70 %)

+ vysoká kvalita materiálů; snadné nazouvání, šněrování a zouvání; prodyšné; dobře tlumí došlap; ohebná podešev

- stélka hůře pohlcuje pot; na vlhkém povrchu kloužou

Adidas AX 1 GTX

cena: 2080 Kč

dobře (69 %)

+ pohodlné; snadné šněrování; prodyšné; dobře tlumí došlap; lehké

- poměrně tuhá podešev; hůře se nazouvají; hůře se čistí, na vlhkém povrchu kloužou

Columbia Talus Ridge Outdry

cena: 3180 Kč

dobře (68 %)

+ dobře se zavazují (i přes poměrně krátké tkaničky); pohodlné; dobře tlumí došlap

- hůře se zouvají; nižší kvalita svršku

Merrell Avian Light Sport GTX Synthetic

cena: 2660 Kč

dobře (68 %)

+ velmi lehké; snadno se nazouvají a zouvají; pouze dámský model; relativně tvrdé při delších túrách; méně odolné tkaničky;

poměrně kluzké na vlhkém povrchu

Trezeta Alder Low

cena: 2350 Kč

dobře (65 %)

+ kvalitní materiály; velmi voděodolné

- méně pohodlné; příliš dlouhé tkaničky; méně prodyšné; těžké

Salewa Firetail GTX

cena: 3090 Kč

uspokojivě (54 %)

➕ poměrně lehké

➖ stísněná špička; příliš dlouhé tkaničky; nekvalitní spojení svršku a podešve

Asolo Mantra GV

cena: 3050 Kč

uspokojivě (50 %)

➕ kvalitní materiály

➖ špatná voděodolnost; stélka hůře saje pot; špatně se zouvají; stísněná špička; horší prodyšnost

i

Trekkingovou obuv jsme samozřejmě zkoušeli i v různých terénech. Každý z našich testujících turistů postupně přezul minimálně tři značky obuvi a s každým párem nachodil více než 50 kilometrů. Bez ohledu na počasí chodili jak krátké, tak několik desítek kilometrů dlouhé túry. Zkušenosti testující zaznamenávali do dotazníků, které nám umožnily zhodnotit praktické aspekty nošení obuvi, jako je nazouvání a vyzouvání, šněrování a celkové pohodlí. Také jsme měli možnost porovnat laboratorní výsledky, zejména prodyšnosti či voděodolnosti, s praktickým užíváním. Testující hodnotili lépe obuv s ohebnější podešví, mimo jiné zjistili, že na suchém povrchu žádné z bot nekloužou, zato na mokřem prakticky všechny (což potvrdil i laboratorní test). U značky Merrell jsme zaznamenali stížnosti na pronikání vlhkosti přes svršek obuvi v deštivých dnech i odhalili stísněné špičky u obuvi Asolo a Salewa (zejména u nich byly při chůzi s kopce prsty u nohou utlačeny).

Prodyšnost materiálu obuvi je klíčovou funkční vlastností. Nejlepší testovaný model dokázal „odvětrat“ 2 g vody za hodinu, nejhorší pouze 0,40 g.

V přístroji zvaném permeametr jsme nechali výřez stélky zcela nasát vodou (byl přitom pravidelně stlačován jako při chůzi). Množství nasáté vody spolu s rychlostí vysychání tvoří hodnocení vsakování a vysoušení vlhkosti.

To není myčka na boty, ale zařízení zajišťující neustálé „koupání“ obuvi ve vrstvě vody. Představte si chůzi v letním líjaku.

Tkaničky zatížené kilogramovým závažím musely absolvovat deset tisíc protažení očkem šněrování, aniž by se přetrhly.

„Chodící“ přístroj ohýbal naříznuté podešve a simuloval třicet tisíc kroků. Testované modely vydržely bez problémů.

Měření tuhosti podešve. Nejméně ohebnou podešev měl model Trezeta. Pro kratší trasy jsou vhodné poddajnější podešve, jako měly modely Asolo, Columbia, Meindl nebo Salomon.

25 tisíc cyklů, poté putovaly do jiného stroje, který simuloval dlouhodobou zátěž, a opět jsme měli schopnost tlumení. Pouze u výrobků New Balance a Salewa došlo k mírnému zhoršení vlastností podešve po dlouhodobém zatížení.

Zkoušky zaměřené na protiskluzovou úpravu podešve ukázaly, že vesměs všechny modely na hladkém mokřím povrchu kloužou, což je dáno, kromě kvality použitého materiálu, také poměrně malou plochou, kterou členité podešve dosedají na zem.

Poslední část našeho laboratorního hádání byla ve znamení vody a potu. Od funkční outdoorové obuvi požadujeme dvě vlastnosti, které jdou do značné míry proti sobě. Musí být prodyšné, to znamená vétrat zevnitř ven, ale zároveň by neměly propouštět vodu zvenku dovnitř. K tomu se přidává ještě schopnost vnitřních materiálů pohlcovat pot a po vyzutí rychle vyschnout. Že není snadné dosáhnout optimální kombinace, je nasnadě a test to potvrdil. Nejlépe mají odvětrávání vyřešené boty Salomon a Meindl.

Především druhé jmenované jsou i velmi voděodolné a blíží se tak optimálním vlastnostem požadovaným od funkční trekingové obuvi. U dalších modelů jsme zaznamenali problémy. Boty byly zpravidla voděodolné, ale neprodyšné, jako Trezeta, o mnoho lépe na tom nebyly ani New Balance a Merrell; nejsou příliš vhodné pro parné léto ani pro osoby se zvýšeným pocením nohou. Většina testované obuvi bohužel nevytváří materiály, které by dokázaly absorbovat příliš mnoho vlhkosti. Pokud máte po několika hodinách chůze mokré ponožky, je pro vás nejlepší volbou Tecnica.

Samostatnou kapitolou je špatné hodnocení voděodolnosti u modelu Asolo. Je sice vybaven Gore-Texovou membránou, jež podobně jako u ostatních zabraňuje pronikání vody dovnitř, ale provedení se šněrováním protaženým až ke špičce umožňuje pronikání vody do vnitřku již poměrně brzy, dříve než byste to u trekové nízké obuvi čekali. Asolo tak ukazuje, že sebelepší materiály nepomohou, když je celkový design nevhodně zvolený vzhledem k zamýšlenému účelu. ✖

Fejeton Trek a špek

Můj dědeček měl senzační trekingové boty, ačkoliv o tom nevěděl, poněvadž v té době nebyl treking ještě vynalezen a jediný, co se mu trochu podobalo, byla chůze cestou necestou. Tu dědeček samovolně pěstoval už od mládí, když zdrhl z první světové války a došel pěšky cestou necestou z Itálie až do Berouna. Přes hory a doly a pořád v jedné botě, o jejichž původu se nikdy nezminil, takže jsme jistě věděli, že je uzmul mrtvému nepříteli, jak bývalo ve válce dobrým zvykem. Boty byly kožené a furt jako nové, protože je dědeček každý večer promazával špekem, který rovněž uzmul mrtvému nepříteli (možná i živému). Teprve potom ten špek snědl, takže ten děsivě dlouhý trek přežil zhruba stejně v pohodě, jako boty.

Ne že by je potom vystavoval někde ve vitrině – žádný vitriny jsme doma neměli a o boty byla taky celkem nouze – nýbrž je běžně používal, trekoval v nich, aneb, jak se tenkrát nesprávně říkalo, chodil. Jednou jsme ho s bráchou poprosili, jestli bychom těm trekovkám nemohli uříznout jazyky, abychom si z nich vyrobili kůži do praků, a děda poměrně klidně prohlásil, že jestli na ně sáhne, zabije nás a do smrti je bude mazat naším špekem. Tak jsme to neudělali.

Pak přišla další válka a táta byl totálně nasazen na dolování laciného hnědého uhlí v neďalekých lesích, kam chodil každý ráno pěšky a večer zase pěšky domů. Bylo to zhruba osm kiláků tam a osm zpátky, po níž cestou a les-

níma pěšinama, žádné smrťácké italské trek, ale děda mu stejně kvůli tomu své boty dal a jenom dbal na to, aby nezapomněl uzmout cestou nějaký špek – i když teda tentokrát radši ne mrtvému nepříteli. Táta přežil celou okupaci a boty taky, z radosti nad tím jsem se vzápětí narodil já a boty jsem dostal darem do kolibky, jelikož nic cennějšího jsme nevlastnili. Hned nato mi je táta zase vzal, protože mně byly stejně ještě hodně dlouho velké, a chodil v nich na střídačku s dědou do lesa a do hospody a do práce a kolem Anapurny, zkrátka na nejrůznější ty treky. A špekovali je.

Pak byl vynalezen treking a nejrůznější firmy světa začaly vydávat majlant na speciálních botách pro tohle sportovní odvětví (a ještě se to zhoršilo, když byl vynalezen outdoor), kdežto na normální chůzi se každé vykašalo. Taky mě to chvíli drželo a jedny trekingové boty jsem si koupil, rozpadly se po dvou kilometrech na asfaltu a slezla mi v nich kůže na prstech u nohou. Nebuď vůl, řekl jsem si, a vem si ty dědovy, jsou jako nové a nezapomeň na špek. Udělal jsem to a vyrazil na přechod rumunských Karpat a byl jsem tam světová jednička – až do té noci, kdy mi dědovy trekovky sežral rumunský medvěd. Včetně tkaniček a špeku. Což dokazuje, že všechno, i ty nejlepší věci, mají někde svůj konec.

Tenhle fejeton ho má právě tady.
Zdeněk Rosenbaum

Test

Bezdrátové headsety

Výhodou bezdrátových headsetů, tedy sluchátek kombinovaných s mikrofonem, je volnost pohybu při telefonování či poslechu hudby. Na druhou stranu potřebují pravidelně nabíjet a nároční hudební fanoušci s nimi nemusí být zcela spokojeni. Bezdrátový přenos zvuku totiž vede k určité ztrátě kvality, i když pro laika nepostřehnutelné.

Něco za něco

d dobrá rada

Celkově nejlépe se umístil model **Philips SHB9100** (dobře, 2190 Kč) s tradiční konstrukcí sluchátek spočívajících na boltcích. Přesvědčil jak při poslechových testech, tak svou pohodlností a relativně dlouhou provozní dobou. Pouze mikrofon zabudovaný přímo v jedné ze skořápek za mnoho nestojí. Dobrou reprodukcí zvuku nabídnou i modely **Logitech H800** (uspokojivě, 2530 Kč) a **Sennheiser MM 400** (uspokojivě, 4490 Kč), celkové hodnocení jim však sráží zejména kratší provozní doba. Mezi špuntovými headsety nejlépe dopadl model **Sony Ericsson MW600** (dobře, 930 Kč). Je lehký, dobře hraje, má kvalitní mikrofon, dobře se nosí i obsluhuje.

Bezdrátová sluchátka a headsety se spoléhají na technologii bluetooth, metodu přenosu dat vzduchem na krátké vzdálenosti, kterou podporuje řada chytrých telefonů a tabletů, některé hudební přehrávače, počítače či televizory. S takovým bezdrátovým headsetem můžete třeba dlouhé hodiny telefonovat, aniž by vás rozbolela ruka, nebo poslouchat hudbu při domácích pracích bez rizika, že se zamotáte do kabelu. Jak jsou na tom s kvalitou zvuku? Jsou pohodlné a dají se snadno obsluhovat? A kolik hodin vydrží jejich baterie?

Nejen na to jsme se zaměřili v testu jedenácti vybraných modelů: šesti malých, lehkých sluchátek do uší a pěti větších, tzv. supraaurálních sluchátek, která spočívají přímo na ušních boltcích. Všechny testované headsety zvládnou reprodukcí zvuku ve stereo kvalitě, umí regulovat hlasitost a po připojení k mobilnímu telefonu přijímat a ukončovat hovory a přenášet mluvené slovo z mikrofonu v telefonní kvalitě.

Sluchátka do uší, čili špunty, se vkládají přímo do zvukovodu, který často doslova ucoupou. Na to si mnozí musí chvíli zvykat. Díky tomu ale mnohdy poměrně účinně izolují od okolních hluků. Návrat na výsluní v poslední době zažívají větší náhlavní sluchátka. Někomu však mohou připadat v porovnání se špunty příliš nápadná a v každém případě jsou těžší. Pro jaké provedení sluchátek se rozhodnete, záleží čistě na vašem vkusu a preferencích. Kvalitní kusy se najdou v obou kategoriích.

Bez kabelu? Ne tak úplně

Sáhnete-li po špuntech, otravné změní kabelů se zcela nezbavíte. K těmto sluchátkům je totiž připojena ovládací jednotka obsahující vedle obslužných prvků také přijímač a vysílač signálu, mikrofon a baterii. Pouze modely **Creative WP-250** a **Plantronics BackBeat 903+** se bez kabelů obejdou – ovládání i elektroniku ukrývají přímo v těle sluchátek spojených nákrčníkem. Také u supraaurálních modelů najdeme ovládací prvky a obvykle i mikrofon přímo v jedné ze skořápek. Jen **Logitech H800** má klasický vyklápěcí mikrofon a jako jediný už na první pohled vypadá jako běžný headset.

Nejlépe hraje Philips

Novosvětská symfonie od Antonína

Špuntové sluchátka obvykle ucoupou zvukovody a tím poměrně účinně minimalizují únik zvuku do okolí. Neplatí to ale vždy, jak dokazuje model **Plantronics BackBeat 903+**. Supraaurální sluchátka tlumí zvuky směrem do okolí v průměru méně. Záleží ovšem i na použitých materiálech a konstrukci. Budete-li mít na hlavě třeba **Sennheiser MM 400**, okolí terrorizovat nebudete, náušníci se dobře přizpůsobí ušním boltcům a i proto zvuk ven neproniká.

S konstrukcí sluchátek souvisí také schopnost potlačit hluky pronikající do uší zevnějšku. I v tomto ohledu jsou špunty obecně účinnější, byť to opět neplatí paušálně. Kdo chce nerušeně poslouchat hudbu třeba ve vlaku nebo v letadle, bude nejvíce spokojen s modelem **Nokia BH-111**. Část špuntů a všechna testovaná supraaurální sluchátka naopak většinu zvuků z okolí propouští. To ale není nutně na škodu. Sice si v hlučnějším prostředí tolik nevychutnáte klidnější hudební pasáže, ale z hlediska bezpečnosti jde o plus.

Dvořák je díky svému dynamickému rozsahu ideální volbou pro posouzení kvality zvuku jednotlivých headsetů. Kromě této skladby naši testující poslouchali také sborovou a komorní hudbu, pop a záznamy mluveného slova. Dobré známky si z poslechových testů odnesly čtyři modely. O trochu lepší dojem než ostatní zanechal **Philips SHB9100**. Porota posluchačů označila zvuk tohoto headsetu za příjemný a vyvážený, s dobře prokreslenými basy. Přesto dosáhl na pouze uspokojivou celkovou známku za zvuk, a to kvůli mizerné kvalitě mikrofonu. Tě si všimnete hlavně při telefonování v hlučnějším prostředí.

Dobrý neutrální zvuk a zároveň kvalitní mikrofon mají špunty **Sony Ericsson MW600** i větší **Logitech H800** s klasickou konstrukcí. Příznivě dopadly poslechové testy rovněž pro model **Sennheiser MM 400**, který

➤ str. 16

Intraaurální headsety (špunty)

	Sony Ericsson MW600	Nokia BH-111	Samsung HS3000	Hama Musical	Creative WP-250	Plantronics BackBeat 903+
průměrná cena (Kč)	930	810	940	1630	1130	1350
hodnocení kvality	dobře 65 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 46 %	uspokojivě 44 %	dostatečně 37 %
zvuk	dobře 61 %	dobře 60 %	uspokojivě 49 %	uspokojivě 43 %	uspokojivě 46 %	uspokojivě 45 %
poslechový test	+	o	o	—	o	o
maximální hlasitost	o	—	+	++	++	o
potlačení okolního hluku	+	++	--	+	—	--
šum	+	+	+	—	--	++
mikrofon	+	+	+	o	o	o
pohodlnost	dobře 73 %	dobře 77 %	velmi dobře 80 %	dobře 63 %	dostatečně 20 %	uspokojivě 47 %
nasazení a nastavení sluchátek	++	+	++	+	—	o
komfort nošení	+	++	++	+	—	o
obsluha	dobře 74 %	velmi dobře 80 %	dobře 73 %	dobře 77 %	uspokojivě 56 %	uspokojivě 53 %
návod k použití	+	+	+	+	o	o
ovládání	+	++	+	++	o	o
transport	+	+	+	++	+	++
baterie	uspokojivě 40 %	dostatečně 32 %	dostatečně 29 %	dostatečně 39 %	dobře 63 %	dostatečně 36 %
provozní doba (h:min)	9:00	4:40	6:10	4:40	10:00	7:50
dobu nabíjení (h:min)	2:00	1:40	2:00	1:20	1:50	2:00
konstrukce	velmi dobře 90 %	dobře 75 %	velmi dobře 95 %	velmi dobře 100 %	dobře 75 %	dobře 72 %
pádové zkoušky	++	o	++	++	o	++
únik zvuku do okolí	++	++	++	++	++	o
technické údaje / vybavení						
použitelné i s kabelem	x	x	x	x	x	x
nabíjení přes Micro-USB	✓	x ¹⁾	✓	x ²⁾	✓	✓
nabíječka součástí balení	✓	✓	✓	x	x	✓
počet přibalených nástavců (párů)	3	3	3	3	3	1
přepavní obal	x	x	x	✓	x	✓
vyměnitelná baterie	x	x	x	x	x	x
označení levého / pravého sluchátka	potisk	relief	relief	potisk	potisk	relief
hmotnost (g)	22	25	22	26	32	34

klíč:

++ + o - --
velmi dobře ← → nedostatečně

rozpětí hodnocení:

velmi dobře 100–80 %
dobře 79–60 %
uspokojivě 59–40 %
dostatečně 39–20 %
nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

¹⁾ přes nabíjecí konektor, speciální kabel součástí balení

²⁾ přes 3,5mm konektor, speciální kabel součástí balení

Test Intraaurální headsety (špunty)

supraaurální headsety				
Philips SHB9100	AKG K 830 BT	Jabra HALO2	Logitech H800	Sennheiser MM 400
2190	3410	2240	2530	4490
dobře 66 %	dobře 61 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 56 %
uspokojivě 56 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 51 %	dobře 68 %	uspokojivě 58 %
+	o	o	+	+
++	++	—	+	o
—	—	—	—	—
+	+	+	+	+
—	o	o	+	o
velmi dobře 87 %	velmi dobře 80 %	dobře 70 %	dobře 77 %	velmi dobře 80 %
++	++	+	+	++
++	++	+	++	++
dobře 74 %	dobře 67 %	dobře 68 %	dobře 75 %	velmi dobře 82 %
o	+	+	+	+
++	+	+	+	++
+	++	+	+	++
dobře 71 %	dobře 70 %	uspokojivě 41 %	dostatečně 29 %	dostatečně 37 %
12:20	11:30	6:00	7:40	7:20
2:10	1:40	1:40	3:20	2:10
dobře 60 %	uspokojivě 48 %	dobře 74 %	uspokojivě 55 %	velmi dobře 90 %
+	o	++	++	++
o	o	+	—	++
✓	x	✓	x	✓
✓	✓	✓	✓	✓
x	x	✓	x	✓
x	x	x	x	x
x	✓	x	x	✓
x	x	x	x	✓
potisk	reliéf a Braillovo písmo	potisk	reliéf	reliéf a Braillovo písmo
155	145	80	124	105

+ vítěz testu
 o výhodný nákup

Sony Ericsson MW600
 cena: 930 Kč
 dobře (65 %)
 + dobrý, vyvážený zvuk; dobrý mikrofon; pohodlné; snadné ovládání; vestavěné rádio
 - uspokojivá provozní doba; mechanický hluk od kabelu

Nokia BH-111
 cena: 810 Kč
 uspokojivě (55 %)
 + celkem neutrální zvuk; dobrý mikrofon; velmi pohodlné; velmi snadné ovládání; nejlépe stíní okolní hluky
 - trochu slabší basy; nejnižší hlasitost; krátká provozní doba; mechanický hluk od kabelu

Samsung HS3000
 cena: 940 Kč
 uspokojivě (50 %)
 + dobrý mikrofon; velmi pohodlné; snadné ovládání; lze použít se dvěma telefony
 - průměrný zvuk s příliš slabými basy a nevýraznými výškami; krátká provozní doba; mechanický hluk od kabelu

Hama MusiCall
 cena: 1630 Kč
 uspokojivě (46 %)
 + pohodlné; velmi snadné ovládání; nejrychleji se nabíjí; nejnižší únik hluku do okolí
 - nejslabší zvuk v testu, nevyvážený s přehnanými basy a středními, nevýraznými výškami; silný šum; průměrný mikrofon; krátká provozní doba

Creative WP-250
 cena: 1130 Kč
 uspokojivě (44 %)
 + celkem dlouhá provozní doba; velmi vysoká maximální hlasitost (což lze vnímat i jako minus)
 - zvuk bez výšek, s přehnanými středními a basy; slyšitelný šum; průměrný mikrofon; nejméně pohodlné; průměrná obsluha; po nabití kontrolka stále svítí červeně

Plantronics BackBeat 903+
 cena: 1350 Kč
 dostatečně (37 %)
 + celkem vyvážený zvuk
 - trochu slabší basy a mírně přehnané výšky; průměrný mikrofon; miniaturní ovládací prvky; otevřená konstrukce, tj. téměř nulové potlačení okolních hluků a relativně vysoký únik zvuku do okolí; kratší provozní doba

Test Supraaurální headsety

Philips SHB9100

cena: 2190 Kč

dobře (66 %)

+ nejlepší zvuk v poslechovém testu, vyvážený, s pěknými basy; velice pohodlné; velmi snadné ovládání; lze použít i jako kabelová sluchátka; dlouhá provozní doba
- nejhorší mikrofon v testu

AKG K 830 BT

cena: 3410 Kč

dobře (61 %)

+ velice pohodlné; snadné ovládání; poměrně dlouhá provozní doba
- nevýrazný zvuk orientovaný na středy, bez basů; průměrný mikrofon; hlasité vrzání ve sluchátkách při mačkání tlačítek

Jabra HALO2

cena: 2240 Kč

uspokojivě (58 %)

+ pohodlné, nejlépe z větších sluchátek; snadné ovládání; lze použít i jako kabelová sluchátka
- poněkud tupý, tlumený zvuk se zahlušenými, ale výraznými basy; průměrný mikrofon; relativně krátká provozní doba

Logitech H800

cena: 2530 Kč

uspokojivě (57 %)

+ dobrý, celkem vyvážený a neutrální zvuk; dobrý vyklápecí mikrofon; velice pohodlné; snadné ovládání; USB vysílač pro bezdrátové spojení s PC
- relativně krátká provozní doba; dlouhá nabíjení; nejvyšší únik zvuku do okolí

Sennheiser MM 400

cena: 4490 Kč

uspokojivě (56 %)

+ dobrý zvuk s vynikajícími výškami; velice pohodlné; velmi snadné ovládání; vyměnitelná baterie; lze použít i jako kabelová sluchátka
- méně výrazné basy; průměrný mikrofon; relativně krátká provozní doba

přesvědčil hlavně brilantními výškami. Naopak nejsilnější kritika zazněla na zvuk headsetu Hama MusiCall; požitky z hudby kazí přehnané basy i středy, nevýrazné výšky a slyšitelný šum.

Záleží i na přehrávači

Kvalita reprodukce ovšem nesouvisí jen se samotnými sluchátky. Významnou roli hraje také zařízení, ze kterého hudbu použijete. Stejně headsety například dosahovaly lepších výsledků v kombinaci s iPhone 4, naopak při spojení s jinými vybranými telefony (HTC 7 Pro a Samsung I9000) byly výsledky o jeden, výjimečně i dva stupně horší.

Souvisí to s tím, jaký kompresní standard pro přenos zvuku přes bluetooth konkrétní přístroj podporuje. Vzhledem k omezenému datovému toku mezi vysílačem a přijímačem je totiž nutné zvukový signál komprimovat, tedy datový tok snížit. Povinně podporovaný je pouze relativně jednoduchý kodek SBC; zda zařízení podporuje i kvalitnější kompresní formáty MP3, AAC či ATRAC, je už čistě na výrobci toho kterého přístroje. Je zřejmé, že iPhone 4 používá formát MP3 nebo AAC, zatímco zbylé dva telefony podporují pouze SBC. Propad v kvalitě zvuku se projevuje hlavně zkreslením vysokých tónů, které je o to slyšitelnější, čím kvalitněji tuto část spektra sluchátka reprodukuje. Abyste předešli zklamání, zjistěte si před nákupem možnosti vašeho přehrávače. Zkreslení výšek bylo totiž pro většinu testujících natolik nepříjemné a rušivé, že před takovou kombinací musíme důrazně varovat, pokud chcete headsety používat i pro častější poslech hudby.

1

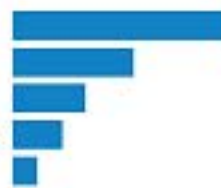
Jak testujeme

podrobný postup testu headsetů najdete na www.dtest.cz/headsety

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality headsetů

zvuk 45 %
pohodlnost 25 %
obsluha 15 %
provozní doba 10 %
konstrukce 5 %

Nicméně i při použití lepšího přehrávače vnímali někteří testující přenos zvuku přes bluetooth kriticky. Rozdíl mezi připojením skrz bluetooth a přes kabel je pro citlivé ucho rozpoznatelný. Máte-li na kvalitu zvuku opravdu vysoké nároky, sáhněte raději po tradičních kabelových sluchátkách. Kabelové připojení umožňují rovněž modely Jabra HALO2, Philips SHB9100 a Sennheiser MM 400.

Nepodceňujte komfort nošení

Kvalitní zvuk je jedna věc, opomíjet však nelze ani pohodlnost nošení. V tomto ohledu narazili testující na problémy u špuntových sluchátek s nákrčníkem. Zvlášť v případě modelu Creative WP-250 je téměř nemožné najít aspoň trochu příjemnou pozici. Model Plantronics BackBeat 903+ je na tom lépe, ale ani ten příliš dobře neseď. Naopak velmi dobrý komfort nabízejí špunty Nokia BH-111 a Samsung HS3000 i supraaurální headsety AKG K 830 BT, Logitech H800, Philips SHB9100 a Sennheiser MM 400. ✕

1

Kromě poslechových testů jsme sluchátka vystavili i dalším zvukovým zkouškám. Na testovací atrapě hlavy jsme měřili frekvenční rozsah zvuku, přítomnost šumu, jak dobře ta která sluchátka stíní okolní hluky, v jaké míře hluk ze sluchátek uniká a také maximální akustický tlak. Nejhlasitěji umí hrát sluchátka Creative WP-250; mírně překračují hladinu 100 dB. Pravidelným poslechem na maximum si budete nenápadně připravovat půdu pro nevratné poškození sluchu.

+

Obsluha: většinou bez problémů

Z hlediska ovládání nejlepší dojem zanechaly headsety Nokia BH-111 a Sennheiser MM 400. První jmenovaný model potěší jasně označenými a snadno použitelnými tlačítky umístěnými na samostatné ovládací jednotce. Pozitivem je i regulace hlasitosti s ochranou proti nechtěnému rychlému zesílení. Druhý zmíněný model má tlačítka umístěná přímo na sluchátkách, ale jsou snadno dosažitelná a mají dobrý i tichý stisk. Naproti tomu mačkání tlačítek u modelu AKG K 830 BT doprovází nepříjemný mechanický zvuk ve sluchátkách.

Jako nejhorší byly zhodnoceny ovládací prvky headsetu Plantronics BackBeat 903+. Na jeho titěrná tlačítka je třeba vyvíjet silnější tlak, což často vede k nechtěné změně pozice sluchátek, nebo rovnou k jejich sklouznutí z uší. Dotykové ovládání modelu Jabra HALO2 lze zas aktivovat omylem, například při nasazování či nastavování sluchátek; jinak je na dobré úrovni.

Obecně bezproblémový je proces párování s hudebním přehrávačem či jiným zařízením. Headsety se samostatnou ovládací jednotkou mají nepatrnou výhodu v tom, že je snadno připojíte i nasazené. Většina headsetů se po pěti až šedesáti minutách automaticky vypne, pokud s přehrávačem nelze navázat spojení, nebo dojde-li k jeho přerušení. Výjimku tvoří modely Logitech H800, Plantronics BackBeat 903+, Samsung HS3000 a SonyEricsson MW600.

S kabelem i bez

Headsety Philips SHB9100, Jabra HALO2 a Sennheiser MM 400 můžete k přehrávači připojit i klasicky kabelem. To je výhoda pro fajnšmekry, kteří rádi poslouchají hudbu v nejvyšší kvalitě například z CD nebo ve formátu FLAC a mají výhrady k přenosu přes bluetooth, který využívá ztrátové komprese. Technicky vzato lze přímo s přehrávačem propojit i modely Hama MusiCall, Nokia BH-111, Samsung HS3000 a Sony Ericsson MW600. K samostatné ovládací jednotce se totiž připojují klasickým 3,5mm sluchátkovým konektorem. Je to ale nepraktické řešení, neboť kabely spojující sluchátka s ovladačem jsou poměrně krátké.

Test Navigace pro mobily

Samostatným GPS navigacím čím dál úspěšněji konkurují aplikace pro chytré telefony. Navigace v mobilu může být plnohodnotným řešením, v některých ohledech dokonce lepším než navigace klasická. Aplikace jsou levnější a smíříte-li se s některými omezeními, možná vám bude stačit i některá ze zdarma dostupných. Ne všechny fungují bez připojení k internetu, což je třeba zohlednit zvláště při cestách do zahraničí.

d dobrá rada

Pokud máte kvalitní chytrý telefon, klidně zapomeňte na samostatnou navigaci a sáhněte po mobilní aplikaci. Majitelům iPhone nejlépe poslouží navigace **TomTom** (dobře, 2250 Kč), nejlepší volbou pro telefony s operačním systémem Android jsou **ALK CoPilot** (dobře, 1210 Kč) a **Navigon** (dobře, 1500 Kč). Pro každý operační systém existují také navigace dostupné zdarma. Za vyzkoušení bezpochyby stojí netradiční aplikace **Waze** (dobře, 0 Kč), pro kterou mapy i živé dopravní zpravodajství zajišťují samotní uživatelé. Zdarma je také Google Navigation (uspokojivě, 0 Kč) pro Android či Nokia Drive (uspokojivě, 0 Kč) pro telefony Nokia s Windows Phone; jedná se o jednodušší aplikace, leckomu však stačit budou. Výjma Nokia Drive však volně dostupné aplikace potřebují ke své funkci připojení k internetu. Mapy totiž na rozdíl od ostatních navigací neskladují přímo v telefonu.

Na otázku, zda je lepší samostatná navigace, nebo mobilní aplikace, není jednoznačná odpověď. V obou kategoriích lze najít kvalitní produkty, a tak záleží spíše na okolnostech a preferencích. Jisté je, že kupovat chytrý telefon jen kvůli navigaci se nevyplatí. Kvalitní smartphone totiž často vyjde draž než jednoúčelové zařízení. K tomu si kromě aplikace musíte pořídit ještě držák do auta a také napájecí kabel, protože telefony se při navigování vybíjí během několika hodin. Se samostatnou navigací získáte vše v jednom balení.

Mobilní aplikace také není úplně ideálním řešením pro vozy, které používá více řidičů – zatímco jednoúčelová navigací může sdílet více osob, telefon jen stěží. Pokud však chytrý telefon máte nebo jeho nákup beztak plánujete, pro klasickou navigaci zas tolik pádných argumentů nenajdete.

Chytré telefony jsou výkonnější...

Do aktuálního testu jsme zařadili patnáct aplikací pro telefony s operačními systémy Android, iOS a Windows Phone. Na další si ještě posvětime v průběhu roku. Aplikace jsme testovali na kvalitních telefonech Apple iPhone 4S, Samsung Galaxy S II a Nokia Lumia 800. Takové přístroje sice něco stojí, ale jejich procesory svým výkonem zřetelně převyšují obyčejné navigace. To se projeví nejen na celkové plynulosti, ale v první řadě na rychlosti výpočtu trasy. Zatímco většina aplikací na vybraných telefonech najde stokilometrovou trasu za dvě až čtyři vteřiny, klasickým navigacím trvá stejný úkon obvykle okolo deseti vteřin (a méně výkonným modelům ještě déle). Samozřejmě je třeba vzít v potaz, že rychlost a celkový dojem z navigace závisí na možnostech konkrétního telefonu. Na levných smartphonech aplikace oslní méně.

... ale mají lesklé displeje

Výhodou chytrých telefonů jsou kvalitní dotykové displeje, které reagují lépe, než je tomu u většiny jednoúčelových navigací. Velikost displeje, jeho rozlišení, jas a kontrast se pochopitelně liší model od modelu. Námí zvolené přístroje patří z tohoto hlediska k vrcholu současné nabídky. Opět platí, že na levných smartphonech, ještě k tomu vybavených malými displeji, to zas taková sláva nebude. Nevýhodou společnou displejům všech chytrých telefonů je jejich lesklá povrchová

V čem paradoxně mobilní aplikace zaostávají, je práce s telefonními hovory během navigování. Po přijetí telefonátu mapa zmizí a její opětovné vyvolání obnáší několik kroků. To je při řízení nepraktické. O telefonování se totiž stará zcela samostatná aplikace, která se aktivuje namísto navigace. Hlasové navádění během hovoru někdy zcela ustane, jindy pokračuje s nižší hlasitostí. Ne však v případě navigací pro Android Navigon, Route 66 a Sygic; dál hlasitě navádějí, což je nepříjemné jak pro řidiče, tak pro volajícího. I některé klasické navigace lze využívat pro hovory s hlasitým odposlechem (s telefonem se spojí přes bluetooth). Jejich obsluha je snazší než u mobilních aplikací, při hovoru se hlasové pokyny ztlumí a obrazové navádění zůstává nepřerušeno.

Noční režim brání oslnění příliš světlými barvami mapy a zvyšuje bezpečnost jízdy za tmy. Automaticky přepínat mezi denním a nočním režimem dokážou, kromě Nokia Drive, všechny aplikace. Funkce se však nespolehná na světelný senzor, ale je řízena časem, takže třeba na vjezd do tunelu nijak nereaguje – s čestnou výjimkou aplikací Route 66 a Sygic (pokud je v mapě tunel správně zanesen).

úprava. U testovaných telefonů to obvykle k problémům nevedlo, případně rušivé odlesky na displeji lze minimalizovat natočením přístroje o několik stupňů. Ale v jistých situacích, například když se slunce nachází nízko nad horizontem a ještě k tomu za řidičovými zády, jsou displeje čitelné podstatně hůře. Trasa sice zůstane většinou viditelná, ale detaily jen stěží, anebo vůbec. Některé aplikace situaci

> str. 24

navigace pro iOS ¹⁾						
	TomTom Europe	ALK CoPilot Live Premium Europe	Navigon Mobile Navigator for iOS	Sygic GPS Navigation	Waze for iOS	Skobbler GPS Navigation 2
mapové podklady	Evropa	Evropa	Evropa	Evropa	svět	Evropa
cena (Kč)	2250	1170	2310	1300	0	170
cena aktualizace map (Kč)	zdarma	x ²⁾	750 ²⁾	zdarma	x ²⁾	zdarma
hodnocení kvality	dobře 74 %	dobře 69 %	dobře 68 %	dobře 63 %	dobře 62 %	uspokojivě 54 %
navigace	dobře 73 %	dobře 61 %	dobře 61 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 49 %
rychlost spuštění a zjištění polohy	o	+	o	o	+	+
trasa: výpočet / přepočít	+ / ++	++ / +	+ / ++	+ / o	++ / o	++ / o
výstup: hlasový / obrazový	+ / ++	o / +	+ / o	o / +	o / +	o / o
viditelnost displeje	o	+	o	o	+	o
informace na displeji	++	+	++	++	+	+
navigace bez signálu GPS ³⁾	+	++	o	++	--	--
režim pro chodce	++	++	++	++	--	--
obsluha	dobře 77 %	velmi dobře 80 %	dobře 75 %	dobře 71 %	dobře 68 %	uspokojivě 57 %
návod k použití	--	+	--	--	-	o
zapínání	o	o	o	o	++	o
výběr cíle	++	++	++	+	+	+
možnosti volby trasy	+	+	+	o	o	-
změna nastavení	+	o	o	o	o	o
menu	++	++	++	++	++	+
dotykový displej	++	++	++	++	++	++
aplikace	dobře 74 %	dobře 73 %	velmi dobře 98 %	dobře 77 %	dostatečně 36 %	velmi dobře 97 %
nákup a instalace	++	+	++	++	++	++
navigace / výpočet trasy bez internetu	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	x / x	✓ / ✓
aktualizace map v aplikaci	x	x	✓	x	✓	✓
vybavenost	uspokojivě 59 %	dobře 61 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 56 %	dobře 76 %	uspokojivě 42 %
počet zemí	++	++	++	++	++	++
ukládání uzvirek	✓	✓	✓	x	✓	x
služby Live / poskytovány zdarma	✓ / x	✓ ³⁾ / x	✓ ³⁾ / x	✓ / x	✓ / ✓	x / x
telefonování při navigaci	o	o	o	o	o	o
provozní doba / provozní doba (min)	+ / 182	+ / 189	o / 172	+ / 208	+ / 228	o / 115
technické údaje / vybavení						
asistence řazení do jízdních pruhů	✓	✓	✓	✓	x	x
najednou vypočtených tras	1	3	3	1	3	1
trasa: nejkratší / úsporná / s více průjezdnými body	✓ / ✓ / ✓	✓ / x / ✓	✓ / x / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / x / x	✓ / x / x
trasa bez: placených úseků / dálnic / / nepevněných cest	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / x / x	✓ / ✓ / ✓	x / x / x
trasa pro: chodce / kolo / nákladní auto	✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / x / x	x / x / x	x / x / x
výběr cíle: z mapy / podle souřadnic	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓

klíč:
 ++ + o - --
 velmi dobře ↔ nedostatečně

rozpětí hodnocení:
 velmi dobře 100–80 %
 dobře 79–60 %
 uspokojivě 59–40 %
 dostatečně 39–20 %
 nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:
 ✓ ano x ne
 Některá hodnocení mohou být limitována.
 Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.
¹⁾ Testováno na telefonech Apple iPhone 4S (iOS), Samsung Galaxy SII (Android) a Nokia Lumia 800 (Windows Phone)

navigace pro Android ¹⁾						
ALK CoPilot Live Premium Europe	Navigon Mobile Navigator Android	NDrive 11 Eastern Europe	Route 66	Sygic GPS Navigation	Waze for Android	Google Navigation
Evropa	Evropa	vých. Evropa	svět	stř. Evropa	svět	svět
1210	1500	760	1300	780	0	0
x ²⁾	750 ³⁾	zdarma	zdarma	zdarma	x ⁴⁾	x ⁴⁾
dobře 68 %	dobře 68 %	dobře 65 %	dobře 64 %	dobře 62 %	dobře 61 %	uspokojivě 58 %
uspokojivě 57 %	dobře 62 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 54 %
+	o	+	+	+	+	++
+/+	+ / ++	++ / -	+ / -	+ / o	++ / o	+ / -
o / +	+ / o	o / o	o / o	o / +	o / +	o / o
o	o	o	o	o	+	-
+	+	+	+	++	+	+
++	o	++	++	++	--	+
++	++	++	++	++	--	++
velmi dobře 80 %	dobře 73 %	dobře 72 %	dobře 71 %	dobře 72 %	dobře 67 %	dobře 64 %
+	--	--	+	o	--	--
++	+	++	++	++	++	++
++	++	+	++	+	+	+
+	++	o	o	+	o	o
o	o	o	o	o	o	o
++	+	++	+	++	++	+
++	++	++	++	++	++	++
velmi dobře 92 %	velmi dobře 98 %	velmi dobře 100 %	velmi dobře 89 %	dobře 65 %	dostatečně 36 %	dostatečně 37 %
o	++	++	-	-	++	++
✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	x / x	x / x
✓	✓	✓	✓	x	✓	✓
dobře 61 %	uspokojivě 51 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 55 %	dostatečně 37 %	dobře 75 %	dobře 70 %
++	++	+	++	+	++	++
✓	✓	✓	✓	x	✓	x
✓ ⁵⁾ / x	✓ ⁵⁾ / x	✓ ⁵⁾ / x	✓ / x	✓ / x	✓ / ✓	✓ / ✓
o	-	o	-	--	o	o
+ / 232	+ / 227	+ / 212	+ / 218	+ / 301	+ / 200	+ / 319

✓	✓	✓	✓	✓	x	x
3	3	1	1	1	3	3
✓ / x / ✓	✓ / x / ✓	✓ / x / ✓	✓ / x / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / x / x	x / x / x
✓ / ✓ / x	✓ / ✓ / x	✓ / x / x	✓ / ✓ / x	✓ / x / x	✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / x
✓ / ✓ / ✓	✓ / ✓ / ✓	✓ / x / x	✓ / x / x	✓ / x / x	x / x / x	✓ / x / x
✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / ✓	✓ / x	✓ / ✓	✓ / ✓	x / ✓

navigace pro Windows Phone ¹⁾	
Navigon for Windows Phone 7	Nokia Drive
Evropa	svět
2070	0
750 ²⁾	zdarma
dobře 66 %	uspokojivě 54 %
dobře 60 %	uspokojivě 49 %
-	o
+ / ++	++ / ++
+ / o	o / o
o	-
++	+
o	o
++	--
dobře 70 %	uspokojivě 56 %
--	--
+	+
+	+
o	-
+	-
+	++
++	++
velmi dobře 98 %	velmi dobře 100 %
++	++
✓ / ✓	✓ / ✓
✓	✓
dobře 71 %	uspokojivě 49 %
++	++
✓	x
✓ ⁵⁾ / x	x / x
o	o
o / 152	o / 155

✓	x
3	1
✓ / x / x	x / x / x
✓ / ✓ / x	x / x / x
✓ / ✓ / ✓	x / x / x
✓ / ✓	x / x

²⁾ Mapy nelze aktualizovat, třeba koupit novou aplikaci.

³⁾ dvouletá aktualizace

⁴⁾ Z internetu se načítá vždy nejnovější verze mapy.

⁵⁾ např. v tunelu

⁶⁾ V tuto chvíli není poskytováno pro ČR.

🏆 vítěz testu
💰 výhodný nákup

Sygic pro Android je prezentován jako aplikace zdarma, ale ve skutečnosti je zdarma jen prvních sedm dní. Pak je třeba koupit licenci na webových stránkách výrobce (tedy nikoliv přes Google Play nebo přímo v aplikaci, což by bylo uživatelsky přívětivější). Aplikace navíc není vázána na uživatelský účet, ale na konkrétní telefon. Pokud ji budete chtít používat na novém přístroji, budete muset kontaktovat zákaznickou podporu. I Route 66 se jeví jako zdarma, opět však jde jen o zkušební verzi (plně funkční po dobu třiceti dnů). V popisu aplikace přitom o ceně licence není ani slovo. Když už je řeč o zákaznické podpoře: ne všichni vývojáři mobilních aplikací mají zastoupení pro Českou republiku, a tak si možná budete muset procvičit cizí jazyky. Kuriózně dopadla komunikace se zákaznickou linkou Navigonu. Nejenže se na českém telefonním čísle ozval anglicky hovořící operátor, ještě k tomu podával informace v rozporu se skutečností.

Test Navigace pro iOS

TomTom Europe
cena: 2250 Kč
dobře (74 %)

ALK CoPilot Live Premium Europe
cena: 1170 Kč
dobře (69 %)

Navigon Mobile Navigator for iOS
cena: 2310 Kč
dobře (68 %)

Sygic GPS Navigation
cena: 1300 Kč
dobře (63 %)

Waze for iOS
cena: 0 Kč
dobře (62 %)

Skobbler GPS Navigation 2
cena: 170 Kč
uspokojivě (54 %)

Test Navigace pro Android

ALK Copilot Live Premium Europe
cena: 1210 Kč
dobře (68 %)

Navigon Mobile Navigator Android
cena: 1500 Kč
dobře (68 %)

NDrive 11 Eastern Europe
cena: 760 Kč
dobře (65 %)

Navigon for Windows Phone 7
cena: 2070 Kč
dobře (66 %)

Route 66
cena: 1300 Kč
dobře (64 %)

Sygic GPS Navigation
cena: 780 Kč
dobře 62 %

Waze for Android
cena: 0 Kč
dobře (61 %)

Nokia Drive
cena: 0 Kč
uspokojivě (54 %)

Google Navigation
cena: 0 Kč
uspokojivě (58 %)

Jak testujeme

podrobný postup testu mobilních navigací najdete na www.dtest.cz/gps

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality mobilních navigací

navigace 50 %
obsluha 40 %
aplikace 5 %
vybavenost 5 %

ještě zhoršují použitím málo kontrastních barev. V těchto ohledech je na tom řada samostatných navigací se svými matnými displeji lépe.

Placené, nebo zdarma?

V obchodech s aplikacemi najdeme jak navigace placené, tak zdarma dostupné. Produkty známých hráčů jako TomTom či Navigon se od jejich samostatných navigací příliš neliší, u volně nabízených navigací se ale musíte smířit s určitými omezeními. Navzdory tomu mohou mnoha motoristů pro běžné účely stačit.

Nejznámější navigace zdarma je od Googlu. Má ji snad každý majitel telefonu s Androidem – do většiny přístrojů s tímto operačním systémem je nainstalovaná už při koupi. Jejím hlavním omezením je závislost na připojení k internetu. To platí i pro další volně dostupnou navigaci Waze. Tyto aplikace mapy neskladují přímo v telefonu, ale průběžně je stahují skrz mobilní síť. Pokud je chcete používat, měli byste zvolit vhodný datový tarif a při cestách do zahraničí zohlednit podmínky a ceny datového roamingu. Pro představu: Google Navigation si na desetikilometrové testovací trase vyměníl s mobilní sítí cca 0,2 MB dat, Waze 1 až 3 MB. Hodnoty berte jako orientační, objem přenesených dat závisí na řadě okolností. Také při vychýlení z naplánované trasy může být objem přenesených dat odlišný.

Zdarma je také navigace pro majitele telefonů Nokia s operačním systémem Windows Phone. Druhá verze aplikace je již plně funkční i bez internetu (nezapomeňte ji tedy před použitím případně aktualizovat). Nutno zmínit, že Nokia Drive je spartánsější než ostatní volně dostupné navigace. Nabízí jen minimum možností, nelze ani zvolit typ trasy. Nejrychlejší trasa bývá sice často

1

Mapy a jejich aktualizace

Výhodou většiny mobilních navigací jsou aktualizace map zdarma. Ani u „nejnovější“ verze mapy ale nemáte jistotu, že bude obsahovat všechny nové komunikace. S tím je třeba počítat a připravit se na možnost, že si navigace bude v takovém případě myslet, že jede po poli. Při výběru si dobře rozmyslete, s jakými mapami si navigaci koupíte. Obvykle je na výběr z variant s různým pokrytím. Česká republika bývá zahrnuta v mapách střední nebo východní Evropy, do západní Evropy podle navigací nepatříme. Cestujete-li hodně po kontinentu, raději volte mapy celé Evropy.

tou nejlepší, nicméně schopnost najít i cestu nejkratší, nejúspornější, vedoucí mimo dálnice či placené úseky apod. není k zahoezení.

Mnoho možností v tomto směru nenabízí ani Skobbler za necelých dvě stě korun. Google také nedává možnost před výpočtem trasy zvolit její typ, ale zase vypočte rovnou tři varianty, z nichž si můžete vybrat tu nejvhodnější. Všechny volně dostupné aplikace i levný Skobbler dále postrádají asistenci fazení do jízdních pruhů. Tato jinak běžná funkce přijde vhod na vícepruhových komunikacích či složitějších křižovatkách, byt ne vždy funguje spolehlivě.

Řidiči sobě

Netradičním počinem je již zmíněná navigace Waze, pro kterou je klíčový sociální rozměr. Mapové podklady nedává třetí strana, ale vytváří je přímo komunita uživatelů. Vzhledem k tomu lze sice narazit na dosud nezmapované oblasti, pokrytí se však díky aktivitě uživatelů neustále zlepšuje. Na komunitní bázi je založeno také živé dopravní zpravodajství, které zahrnuje i možnost varovat ostatní uživatele před konkrétními problémy na vozovce. Zkrátka, čím více řidičů Waze

9 nově otestovaných navigací na www.dtest.cz

Na www.dtest.cz/gps naleznete nové výsledky samostatných GPS navigací, dále můžete nahlédnout do detailnějšího hodnocení zkoušek a přehledu vybavení. Navigace lze třídit a řadit podle různých kritérií a vzájemně porovnávat.

používá, tím kvalitnější mapy a služby poskytuje.

Živé dopravní zpravodajství, které je součástí tzv. služeb Live, nabízí zdarma ještě Google. Ve zbylých případech jde o doplňkovou placenou službu, k některým aplikacím nabízenou v akci zdarma na dobu jednoho roku. Ovšem Navigon, ALK ani NDrive zatím informace o dopravě v České republice neposkytují.

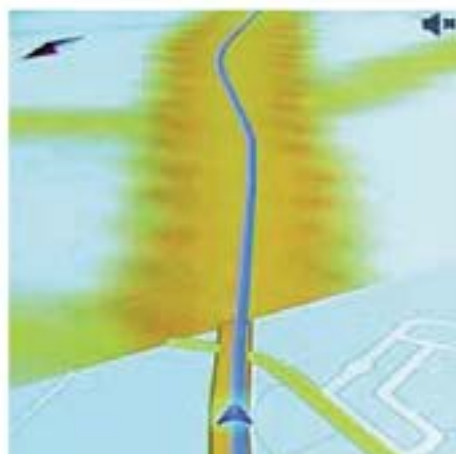
Tradičnější placené navigace

Placené aplikace skladují mapy přímo v přístroji a stejně jako samostatné navigace jsou použitelné i bez připojení k internetu; ideální pro případy, kdy se pohybujete v oblastech bez signálu a samozřejmě pro cesty do zahraničí (nemusíte utrácet za přenesená data). Skobbler a Route 66 ale fungují bez internetu, pouze pokud mapy do přístroje stáhnete. Jinak je načítají průběžně podle potřeby. Důležitý poznatek: Skobbler v situacích bez připojení vyhledává adresy s menší přesností – například není vůbec schopný hledat konkrétní čísla popisná.

I navigace s mapami v přístroji ale s internetem komunikují, někdy i poměrně čile. Kromě GPS totiž používají i jiné způsoby upřesňování polohy, které jsou na připojení k internetu závislé (např. aGPS). Třeba ALK CoPilot pro iOS si v průběhu testovací desetkilometrové trasy vyměnil s internetem téměř 0,5 MB dat, Route 66 dokonce 1,3 MB. Ostatní navigace jsou střídmojší, i tak k jistému datovému toku mezi aplikacemi a mobilní sítí dochází. Pokud se vám to nezamlouvá (máte-li např. nízký limit na stažená data), vypněte v nastavení telefonu všechny způsoby zjišťování polohy kromě GPS, případně po dobu navigování úplně zakážete telefonu připojovat se k internetu. Mobilní připojení je třeba také pro funkci aktuálního dopravního zpravodajství a další služby Live (např. informace o počasí, ceny pohonných hmot apod.).

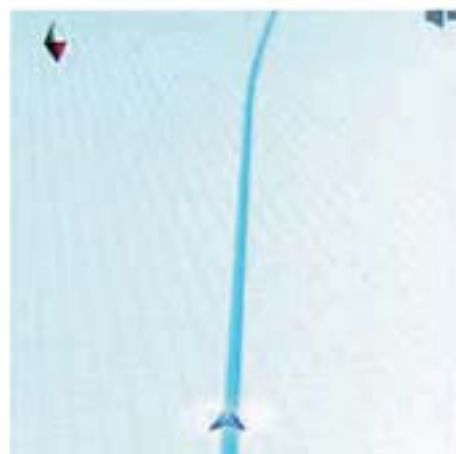
Jak navigují?

Pokud jde o samotné hlasové a obrazové navádění, žádná navigace není dokonalá a s každou se dříve či později můžete dostat do situace, na kterou se nedokáže adekvátně adaptovat. Nad konkurenci má navrch TomTom, momentálně dostupný pouze pro telefony iPhone. Hlasové pokyny jsou v jeho podání ve většině situací jasné a vyslo-

Při testu je použito simulátoru GPS signálu (na horní fotografii vpravo dole), díky čemuž jsou všechny navigace vystaveny naprosto shodným situacím. Modelové trasy pro simulátor jsou záznamem skutečných jízdy, přičemž je pořízen také jejich video záznam z řidičova pohledu. Při testu je přehráván v synchronizaci se simulátorem GPS, takže testující mohou posuzovat adekvátnost a načasování hlasových pokynů a vizuálního navádění.

Navigace od Googlu potřebuje k výpočtu trasy internet, odkud také v průběhu cesty načítá mapové podklady. Pokud je trasa vypočtena a teprve poté telefon odřiznete od internetu, zhruba po pěti kilometrech se začne zobrazovat rozmazaná mapa s nízkou mírou detailů (první foto). Po čase se mapa přestane zobrazovat zcela, nicméně hlasová i obrazová navigace pokračují po zbytek cesty (druhé foto). Pořád lepší než nic, ale nesmíte se z vytyčené trasy odchýlit. Bez připojení není přepočítání trasy možné.

vené ve správný čas. Kvalitní hlasový výstup mají i aplikace od Navigonu. Každá navigace čas od času „ustřelí“, ale u ostatních aplikací narazíte na matoucí, zavádějící či nedokonalé načasované pokyny častěji než u výše jmenovaných.

TomTom vede i v kvalitě obrazového výstupu. Volba barev, kontrast mapy, grafická znázornění či práce s automatickým přiblížením komunikace – to vše je na vysoké úrovni. Veskrze dobrým zanechaly také navigace ALK, Sygic a Waze. Třeba vizuální navádění Navigonu není špatné, ale ve městech je mapa přepláná informacemi a tím pádem hůře rozluštitelná, alespoň ve výchozím nastavení.

O rychlosti výpočtu trasy již byla řeč. Na výkonném telefonu trvá jen okamžik a pár vteřin zabere i přepočítání, pokud sjedete z trasy již vytyčené. Rychlost však není vše, důležitá je také relevance nově nalezené cesty. Zvlášť tvrdohlavá je navigace od Googlu, která neustále trvá na návratu na původní trasu, i kdyby byla delší. Podobné tendence má i NDrive a Route 66. Naopak nejpružnější reagovaly navigace TomTom, Navigon a Nokia. Jími nalezené nové trasy byly nejrelevantnější. ✕

Informační servis

Pekaři, s pravdou ven!

Pečte si, mrazte si, rozmrazujte a dopekejte. Ale neříkejte tomu čerstvé pečivo. Od srpna se prodej pekařských i cukrářských výrobků řídí novými pravidly. Pečivo ze zmrazeného polotovaru už nesmí být označeno jako čerstvé. Nově je definován také čerstvý chléb. Nesmí projít mražením a s označením čerstvý může být prodáván jen do 24 hodin po upečení.

V reklamních letáčích, které dostáváme do poštovních schránek, nás obchodní řetězce lákají na čerstvě upečené koblihy. Ale je to pravda? Tyhle koblihy rozhodně „čerstvě“ upečené nejsou, v obchodech se pouze rozmrazují a bez dalších tepelných úprav pokládají do prodejních regálů. Doba rozmrazení je třicet minut. Koblihy se pečou, přesněji řečeno smaží v pekárnách, kde se následně zmrazují a ve zmrazeném stavu vozi do obchodů, jak vyplývá z reklamních nabídek, které zase dávají pekárny obchodníkům. A jak nám i sami obchodníci přiznali.

Takto rozmrazených sladkostí, které si kupujeme, je mnohem víc. Například jablčný dort s drobenkou o hmotnosti 1250 g, který pekárny dodávají odběratelům v krabicích po osmi kusích, se v obchodech rozmrazuje šest hodin, než je zákazníkům nabídnut jako „čerstvě upečený“. Ještě déle, 12 hodin, potřebuje k rozmrazení dort s exotickým ovocem, dodávaný pro-

dejším o hmotnosti 2044 g. „Dort důkladně rozmrazíme“, stojí v instruktážním návodu výrobce obchodníkům. To je tajemství ukrojené porce, kterou nám v cukrárně nebo pekařství naservírují na talířek. Před prodejem se nepeče ani hot dog bulka (63 g), jen se nechá 50 minut rozmrazit.

Teplý, ale z mrazáku

Přímo z pece, to je další marketingový mýtus, který známe z letáků a který je třeba blíže osvětlit. Kdo by řekl, že třeba ještě teplý kmínový chléb, kulatý buchtiček o hmotnosti 500 g, byl před prodejem tři hodiny rozmrazován, a pak na sedm až deset minut vložen do trouby o teplotě 200 °C. Po pravdě řečeno, v prodejně byl pouze dopečen. Výrobci, upekli a zamrazili ho dávno předtím v pekárně.

Tento způsob dlouhodobého uchovávání a regenerace pekařských výrobků však vyžaduje přesné dodržení pravidel, jejich porušení může mít neblahé důsledky na zdraví spotřebitelů. Státní zemědělská a potravinářská inspekce našla letos v červnu 64 plesnivých rozmrazených chlebů, které byly v prodejně obchodního řetězce připraveny k rozpékání spolu s jinými rozmrazenými potravinami.

Když si v prodejně vyberáme pekařské výrobky, měli bychom vědět, že každý pátý pochází ze zmrazeného polotovaru. Takový podíl odhaduje Jaromír Dříza, před-

seda Podnikatelského svazu pekařů a cukrářů. Ale poznat, který je který? Až dosud to věděli jen sami obchodníci, od letošního srpna tuto možnost dostanou i sami spotřebitelé. Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 182/2012 Sb. zakazuje používání slova čerstvý pro pekařské výrobky, které prošly zmrazením. Týká se to nebaleného chleba, pečiva i zákusků a dortů. O pobytu v mrazicím boxu musí prodejci spotřebitele povinně informovat označením „rozmrazeno“ nebo „ze zmrazeného polotovaru“.

Ne všechno je od srpna přísnější. Například nesušené těstoviny mohou obsahovat více vody než dosud. Zatímco dříve v nich bylo povoleno nanejvýš 30 % vlhkosti, nyní už vlhkost žádný horní limit nemá. Současně se nesušené těstoviny smějí skladovat při teplotě do 8 °C, před tím to bylo do 5 °C. Zmírňují se také požadavky na obsah ovoce v náplních pečiva, neboť kromě dřívějších džemů jsou nově povoleny i tzv. ovocné pomazánky. Připomeňme, že v ovocných pomazánkách není stanoven závazný podíl ovocné složky.

i

Čerstvým běžným pečivem je nebalené běžné pečivo, jehož celý technologický proces výroby od přípravy těsta až po upečení či obdobnou tepelnou úpravu, včetně uvedení do oběhu, nebyl přerušen zmrazením nebo jinou technologickou úpravou vedoucí k prodloužení trvanlivosti, a je nabízeno k prodeji spotřebiteli nejdéle do 24 hodin po upečení či obdobné tepelné úpravě. Tytéž požadavky musí splňovat i čerstvé jemné pečivo nebalené a čerstvý nebalený chléb.

U nebaleného pekařského výrobku, který byl v hotovém stavu zmrazen a spotřebiteli je nabízen v rozmrazeném stavu, se tam, kde je výrobek přímo nabízen k prodeji spotřebiteli, viditelně umístí v blízkosti názvu výrobku údaj „rozmrazeno“.

U nebaleného pekařského výrobku, který byl dokončen ze zmrazeného polotovaru, se tam, kde je výrobek přímo nabízen k prodeji spotřebiteli, viditelně umístí v blízkosti názvu výrobku údaj „ze zmrazeného polotovaru“.

Zdroj: Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 182/2012 Sb.

Kdo na tom vydělá?

Díky vyhlášce se dovídáme, co se v zájmu moderně vy-
hazených prodejen prakti-
kuje už celá léta. V zahraničí
je to také běžné. Belgická
společnost La Lorraine,
která v Kladně provozuje vý-
robu mraženého pekařského
zboží, uvedla, že polovina
v Evropě zkonsumovaného
pečiva prošla mrazáky. Do-
pékáním zmraženého pečiva
se podle jejího vyjádření po-
skytuje zákazníkům
„opravdu to nejčerstvější pe-
čivo přímo z pece a prodejci
díky tomu mohou rozšířit
nabídku pečiva bez obav
z přebytků a finančních
ztrát“. Takto ale mlčí
o tom, že energie na mra-
zení jsou náklady navíc.
Někdo je musí zaplatit, a to
je spotřebitel.

Řekněme si na rovinu, že
na mražených pekařských
výrobcích nejvíce vydělá
energetika. Část zisku v po-
době vyšší marže z toho
ovšem mají i obchodní ře-
tězce. Od srpna budou
muset pekařské a cukrářské
výrobky nejen označovat
tak, aby jejich čerstvost

vedly na pravou míru, ale
změnit i své dosavadní re-
klamní slogany v letáčích,
aby byly v souladu s novou
potravinářskou legislativou.

Liší se počtem účků

Zákaz zneužívání slova
čerstvý pro rozmrazované
pečivo rozhodně není sa-
moúčelný. Rozdílne přípra-
vované typy výrobků se totiž
liši jak svými vlastnostmi,
tak svým složením. Aby
mohlo být pečivo zmrazeno,
a pak bez újmy na kvalitě
opět tepelně regenerováno,
musí do těsta přijít řada po-
mocných látek. Tedy různé
enzymy, emulgátory, stabili-
zátory a kypřidla, krátce
účka. S běžnými tradičními
surovinami, to je s moukou,
vodou a droždím, se vystačit
nedá.

Aby se při šokovém zmra-
zení pekařských výrobků na
-35 °C netvořily velké kry-
staly ledu, musí se do těsta
přidávat látky, které vážou
vodu a rovnoměrně ji roz-
ptýlí. Například E468, neboli
karboxymethylcelulóza, pů-
sobící jako emulgátor a sta-
bilizátor. Základem je

celulóza z dřeví získaná che-
mickou cestou. Přidává se
též do projímadel, v dětské
výživě je zakázaná. Karboxy-
methylcelulóza má široké
využití v potravinářství
i v technických oborech,
slouží například při těžbě
ropy jako složka vrtných ka-
palin.

Výčet konkrétně použi-
tých účků u nebaleného pe-
čiva nezpřístupíme, protože
celkové složení se na infor-
mačních štítcích v prodejně
neuvádí, stejně jako před
novelou vyhlášky.

Účka, ovšem v menší míře,
se dávají i do nezamrazova-
ného pečiva, aby se zkrátila
doba výroby anebo prodlou-
žila trvanlivost. Souhrnně se
jim říká zlepšující přípravky.
Těsto s nimi rychleji kysne.

Nutno říci, že bobtnání
a zvětšování objemu těsta je
přirozenou vlastností
mouky, tvořené z větší části
obilným škrobem a také en-
zymy, bílkovinami a vlákní-
nou. Kratší dobu to jde
s urychlovači, což jsou také
škroby, enzymy, emulgátory,
stabilizátory a kypřidla,
jenže v tomto případě vyro-
benými synteticky a doda-
nými zvlášť. ✕

Nestravitelná, přesto potřebná

Potraviny z obilí jsou cenným
zdrojem vlákniny. Lidské tělo
ji sice nestráví, přesto není
bez užitku. Při průchodu trávi-
cím traktem bobtná, což se
projevuje pocitem nasycení.
Potrava také snáze prochází
trávicím ústrojím. Pro tuto
vlastnost se využívá v re-
dukčních dietách, jinak ře-
čeno při shazování nadbyteč-
ných kilogramů. Ale to není
všechno. Váže mastné a žlu-
čové kyseliny a steroly, čímž
snižuje jejich vstřebávání
a omezuje tvorbu „zlého“
LDL cholesterolu. Zpomaluje
i vstřebávání cukru do krve,
což ocení zejména diabetici,
jimž pomáhá udržet stabi-
lnější hladinu cukru v krvi. Je
účinným prostředkem proti
zácpě a dokonce i prevencí
zhoubných nádorů tlustého
střeva.

Vláknina je stavební látkou
buněčných stěn v rostlinách,
které ji obsahují v různé míře.
Zdravotníky doporučená
denní dávka vlákniny se v rú-
zných zemích liší, pohybuje
se v rozmezí od 20 do 30 g na
osobu a den. Letos aktualizova-
ná Výživová doporučení
pro obyvatelstvo České repu-
bliky, sestavená Společností
pro výživu, uvádějí pro do-
spělého člověka potřebu 30 g
denně. Děti po druhém roce
života by ji měly mít denně
5 g plus počet gramů odpoví-
dajících roků dítěte.

Hlavním zdrojem vlákniny
jsou zejména celozrnné pe-
kařské výrobky, ale také
chléb, pečivo, těstoviny,
ovesné vločky apod. Obsa-
hují tzv. nerozpustnou vlákninu,
která se také nachází ve
slupkách jablek, hrušek, hro-
znového vína či brambor.
Celozrnný chléb má dvakrát
více vlákniny než bílý pse-
ničný. Zdrojem rozpustné
vlákniny je ovoce a zelenina.

Složení konzumního chleba (ve 100 g)

	chléb pšenično-žitný, Šumava	chléb pšeničný bílý	chléb pšeničný celozrnný
energie	1091 kJ/239 kcal	1025 kJ/242 kcal	968 kJ/229 kcal
bílkoviny	6,0 g	8,3 g	8,9 g
tuky	1,7 g	1,6 g	2,0 g
sacharidy	54,5 g	50,8 g	48,0 g
vláknina	5,1 g	4,3 g	8,2 g
voda	36,4 g	37,8 g	39,2 g
popel	1,4 g	1,5 g	1,9 g
vitamin B ₁	0,20 mg	0,20 mg	0,28 g
vitamin B ₂	0,05 mg	0,08 mg	0,11 mg

Zdroj: Centrum pro databázi složení potravin

V pečivu je méně mouky

Pečivo, které dnes jíme, má jiné složení než před dvaceti lety. Změny receptur pekařských výrobků na českém trhu se odrazily i v číslech Českého statistického úřadu (ČSÚ). V pečivu ubylo mouky z tradičního obilí. Tehdy i dnes u nás každý Čech snědl za rok v průměru 108,2 kg chleba, pečiva a těstovin, což jsou řeči statistiků mlýnské a pekárenské výroby. Zatímco však dříve na jejich výrobu pekaři potřebovali 109,9 kg pšeničné a žitné mouky, nyní jim k tomu stačí 102,1 kg obou zmíněných surovin.

Kde je ta mouka? Zčásti ji nahradila voda, pak éčka, která tu vodu v pečivu zadržují, aby ji tam mohlo být více, ale i různá semínka, například lněná, dýňová, sezamová či slunečnicová. A také pohanka, kukuřice, rýže, případně brambory. Na vzniklou situaci zareagovala i „pekařská“ vyhláška č. 182/2012 Sb., která od letošního srpna označuje za mouku nejen výrobek získaný mletím obilí, ale i pohanky a rýže a umožňuje, aby se do pečiva přidávala například bramborová mouka. Předpis se tím dostává do souladu s praxí, která už se tu provozuje delší dobu.

Bílé pečivo vede

Nové druhy mouky si hledají cestu do pekařských díř, z těch se však kvapem ztrácí mouka žitná, která dávala českým pekařským výrobkům, zejména chlebu, neza-

měnitelnou chuť a charakter. Spotřeba žitné mouky se za uplynulých dvacet let snížila takřka o dvě třetiny. Z 22,5 kg v roce 1992 na nyníšších 8,5 kg na každého obyvatele České republiky. Znamená to, že se podíl žitné mouky v chlebu snižuje, anebo se vůbec vynechává, takže je čistě pšeničný, a že se i samotného chleba peče méně. Údaje ČSÚ jsou výmluvné. Spotřeba chleba u nás za dvacet let klesla o třetinu z 60,1 kg na osobu v roce 1992 na současných 40,9 kg. Jak žito a český chléb patřilo k sobě, dokládá sbor v Prodané nevěstě, když zpívá „žitko zlatné, bude chleba...“.

Spotřeba pšeničné mouky na obyvatele se za dvacet let zvýšila o 6 kg, spotřeba pšeničného pečiva však za tu dobu vzrostla o 13,3 kg. Každý z nás ho nyní za rok v průměru sní 51,5 kg, takže bílého pečiva už sníme víc než chleba, ačkoli tomu bývalo naopak. Více jíme také trvanlivého pečiva, což jsou různé oplatky, sušenky, tyčinky, perníčky apod. Rekordní je nárůst spotřeby těstovin. Těch každý Čech v průměru za rok zkonzumuje 7,1 kg, zatímco v roce 1992 to bylo 3,4 kg.

Žitné je vzácné

Dvacet let je jedna lidská generace. Jíme chleba méně, protože se za tu dobu změnila chuť nás spotřebitelů, anebo se změnil chléb? Žito se k pečení chleba používá prokazatelně méně, jak vyplývá z údajů ČSÚ. A v tom

je zakopaný pes. „Pouze směs pšenice a žita může vytvořit pěkně klenutý bochník,“ říká Josef Příhoda z Ústavu sacharidů a cereálií Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. Žito díky svému složení také zpomaluje vysychání středy, takže chléb vydrží déle měkký. A pro vyšší obsah vlákniny je žito zdravější než pšenice.

Ale abychom nekamenovali jen pekaře. „Kvalita žita pro potravinářské zpracování je velmi špatná,“ stojí doslova v Situační a výhledové zprávě obiloviny, vydané Ministerstvem zemědělství. Žito z loňské a předloňské sklizně patří k nejhorším v dlouhodobém hodnocení, navíc zemědělci o pěstování této obiloviny nemají zájem, jak vyplývá z ministerské zprávy.

Nezastupitelnou úlohu má žito i v tom, že se z něj připravuje chlebový kvas. Žitný kvas se v chlebu nahrazuje pekařským droždím, což vyhláška povoluje, ale spotřebitel se to u nebaleného výrobku nedoví. Rozdíl se pozná v tom, že chléb kypřený droždím rychleji okorá.

Staročeský, tradiční, selský

Kypření droždím je vysloveně zakázáno jen u dvou druhů chleba, u staročeského a tradičního. Smí do nich přijít pouze vitální žitný kvas a je pro ně předepsáno nejméně 70 % žitné mouky. Chléb z žitného kvasu je dobrý, ale k jeho výrobě je třeba více času. Podle Josefa Příhody to trvá o dvě hodiny

déle než s použitím droždí. A čas, jak známo, jsou peníze. Kdo se pídí po žitném chlebu, pozná ho také podle názvu selský chléb. Musí mít kulatý tvar bochníku o hmotnosti nejméně 2 kg a obsahovat alespoň 60 % žitné mouky v použité mlýnské surovině.

Chléb se dokonce může kypřit i mléčnými kulturami anebo různými tzv. zlepšujícími přípravky, tedy éčky. Souborem takových přípravků bývají obohaceny sypké předmíchávané směsi určené pro rozředění vodou a upečení přímo v prodejnách. Éčky jsou také „dotahovány“ polotovary, které se v pekárně částečně upečou, následně zmrazí a dopečou se až později v prodejnách. Mezi dvěma pobyty v peci mohou strávit u ledu až devět měsíců.

Vzhledem k rozvoji nových technologií, které v sobě kombinují dlouhodobé skladování v mrazáku a krátké dopečení těsně před prodejem, musela vzniknout definice, co je to vlastně čerstvý chléb. Novela pekařské vyhlášky od srpna stanoví, že čerstvým je nebalený chléb, který neprošel zmrazením a spotřebitelům je nabízen k prodeji nejdéle do 24 hodin po upečení. Jestliže je ovšem nabízený chléb upečen ze zmrazeného polotovaru, musí se v prodejně u cedulky s jeho názvem objevit informace, že je „ze zmrazeného polotovaru“. Tatáž povinnost od srpna platí i pro další nebalené pekařské výrobky. ✕

Finance

Dodavatelé plynu

Znáte ono přísloví o zimě, která se zeptá? Tak vězte, že právě teď, i když vás trápí letní horka, byste měli přemýšlet, od koho budete odebírat plyn. A naláká-li vás výhodnější cena, musíte poměrně rychle podnikat potřebné kroky ke změně dodavatele, protože celý proces může zabrat tři, čtyři měsíce.

Pokud jste ještě neměli tu smůlu, že by u vašich dveří zazvonil podomní prodejce s lákavou nabídkou, od koho odebírat plyn, přečtěte si alespoň, co by vás také mohlo čekat...

U dveří stojí slušně vypadající mladík v obleku, na první pohled serióznost sama. Slušně pozdraví, představí se a žádá o předložení vyúčtování plynu. A zda prý by směl mluvit s osobou, na kterou toto vyúčtování chodí. Pozveme ho dál, nabídneme mu židli i kávu a ukážeme poslední vyúčtování. Pečlivě jej studuje a poté se na nás téměř s lítostí zadívá a řekne, že platíme zbytečně moc. A hned ze sebe chrlí, jak se dá na plyn ušetřit, jen mít toho nejlepšího dodavatele s nejnižší cenou a že vůbec nejlepší je nejnižší cena se státní garancí a že smlouva musí být úplně jinak nastavená a že je naprosto zbytečné nechat se takhle nehorázně odírat. Jeho slova padají na úrodnou půdu, pláceme si a hned podepisujeme smlouvu. Navrch od něj dostáváme ještě nějaké další papíry, které si máme

přečíst, až budeme mít chvíli času. Poté s úsměvem odchází.

Když se známým pochlubíme, jak jsme rychle změnili dodavatele plynu a kolik ušetříme a zaznamenáme jejich údiv, vrháme se k počítači a hledáme informace. Zakrátko litujeme, že jsme onoho seriózního mladíka pustili přes náš práh.

Informujte se a srovnávejte

Pokud jste se začali zabývat myšlenkou, že změníte dodavatele plynu, ze všeho nejdříve se zaměřte na získání informací a srovnání uváděných cen. Informačním zdrojem mohou být internetové stránky dodavatelů, můžete se obrátit i na firmy, které na požádání provedou individuální srovnání nabídek (většinou ale nejsou nezávislé a primárně nabízejí produkty s pro ně vyšší odměnou) nebo si pozvete obchodního zástupce (jím podané informace si určitě prověřte).

Další z možností, jak srovnat nabídky na trhu energií, jsou kalkulátory, které na internetu naleznete. I u nich však někdy dochází k určité manipulaci s daty a postavením firem v žebříčku. Každý takový kalkulátor musí někdo financovat, a pokud do něj vloží peníze firma obchodující s energiemi, s největší pravděpodobností si bude chtít za každou cenu držet ve srovnání první místo. Když si pro zajímavost srovnáte několik kalkulátorů, zjistíte, že každý z nich vám ukáže jako nej-

i Odstoupení od smlouvy uzavřené při podomním prodeji

Pokud jste uzavřeli smlouvu o dodávce plynu či elektrické energie při podomním prodeji, můžete od smlouvy do 14 dní od jejího uzavření odstoupit bez uvedení důvodu a bez jakékoliv sankce. Pokud ještě nedošlo k plnění, tedy pokud vám plyn či elektřinu stále dodává původní dodavatel, můžete odstoupit do jednoho měsíce od uzavření smlouvy. Dodavatel vás musí na tyto možnosti písemně upozornit. Jestliže tak neučiní, platí lhůta jednoho roku. Odstoupení je nutné v zákonné lhůtě písemně doručit dodavateli. Vzorový dopis „Odstoupení od smlouvy o změně dodavatele plynu/elektrické energie uzavřené při podomním prodeji“ naleznete na www.dtest.cz/vzorove-dopisy v kategorii „Energetika“.

Odstoupení od smlouvy z důvodu zvýšení ceny

Věděli jste, že můžete odstoupit od smlouvy o dodávkách plynu či elektrické energie, pokud dodavatel zvýší cenu či jinak změní podmínky

smluv? Pokud vás dodavatel na změnu podmínek či zvýšení ceny a s tím spojené právo od smlouvy bez jakékoli sankce odstoupit upozorní nejpozději 30 dní před účinností chystané změny, můžete od smlouvy odstoupit nejpozději desátý den před účinností změn či zdražení. Jestliže vás ale dodavatel včas a správně neinformuje, máte stejné právo na odstoupení bez jakékoli sankce, a to tři měsíce od účinnosti změny podmínek či zvýšení ceny. Vzorový dopis „Odstoupení od smlouvy o dodávkách plynu či elektřiny pro zvýšení ceny či změnu podmínek“ naleznete na www.dtest.cz/vzorove-dopisy v kategorii „Energetika“.

Dodavatelé energií se snaží získat zákazníky na co nejdelší období. Jednou z možností je na první pohled lákavá fixace ceny. Fixace je ovšem dvousočnou zbraní a vyplatila by se, pokud by cena energií měla růst. To však není zdaleka jisté.

1 Na co si dát pozor při jednání s obchodníkem

Název společnosti a její reference. Zastupuje-li obchodník nechvalně známou organizaci nebo se dokonce zdráhá na otázku, koho zastupuje, odpovědět, rychle se s ním ve vlastním zájmu rozlučte.

Vědomosti obchodníka. Je velmi důležité, zda obchodník ví, co prodává. Pokud zjistíte, že problematice rozumíte lépe než on, je nepravděpodobné, že by vám mohl dobře poradit.

Nátlakové metody. Nenechte se obchodníkem tlačit tam, kde vás chce za každou cenu mít. Vycítíte-li z jeho jednání manipulaci a nátlak, jasně mu řekněte, že chcete pár dní na rozmyšlenou. Pokud nebude souhlasit, zřejmě před vámi něco tají a jednání s ním není bezpečné.

Časově omezené nabídky. Někdy chce obchodník navodit dojem, že to, co nabízí, je jedinečné, ale že možnost sjednání je časově omezena. Může se jednat o opravdový bonus pro klienta, ale také o podvod, jak pod smlouvu získat váš podpis. V době internetu není problém si informace ověřit do několika

minut. Pokud jsou pravdivé, obchodník jistě počká. Pokud ne, rychle se s ním rozlučte. **Nepřehledné cenové nabídky.** Někteří obchodníci jsou schopni pro podpis smlouvy ihat a překrucovat fakta. Proto je dobré vždy si nechat ukázat, o čem zrovna mluví právě ve vaší faktuře.

Doba závazku a fixace sazby. Smlouvy bývají buď na dobu určitou, nebo neurčitou. Při době určité je možnost upsat se na 1 až 10 let. Některé společnosti zákazníkům záměrně uvazují na více let. Při odchodu se některé ohání sankcí, kterou jste ve smlouvě podepsali, přestože některá tato ujednání jsou v rozporu se zákonem. Cenové nabídky s různou délkou platnosti navíc nelze smysluplně srovnávat.

Važte si svého podpisu. Čtete, co budete podepisovat. Slušný obchodník vám smlouvu s jím doporučeným dodavatelem dá k dispozici předem.

lepšího jiného dodavatele. Navíc kalkulátory pravděpodobně záměrně neukazují menší dodavatele, důvodem může být nabídka nižších cen.

Vytipujete-li si několik dodavatelů, vyhledejte na internetu diskusní fóra. I z nich se můžete od jejich buď bývalých, nebo stávajících zákazníků mnohé dozvědět.

S čím se také můžete setkat

Stávalo se to v minulosti, stává i dnes. Někteří dodavatelé se nechtějí smířit s tím, že o vás, resp. vaše peníze, přijdou. Nerespektují zákonná ustanovení o změně dodavatele, nerespektují vaši svobodnou volbu a snaží se vás od chystaného kroku odradit. Ohánějí se tím, že vami zvolený nový dodavatel bude v krátké budoucnosti zdražovat, nebo dokonce vám pohrozí přerušením dodávky. Pamatujte, pokud se s tím setkáte, že tento krok by byl v rozporu se zákonem, k přerušení dodávky energií z titulu změny dodavatele dojít nesmí.

Šimon Fineman,
člen think-tanku TANK

Spotřeba plynu

Spotřeba 7 MWh/rok:
domácnost, která pouze vaří
na plynovém sporáku.

Spotřeba 23 MWh/rok:
domácnost, která vaří a ohřívá vodu.

Spotřeba 44 MWh/rok:
domácnost, která vaří, ohřívá vodu
a topí plynem.

společnost

distribuční území:

ARMEX ENERGY
CENTROPOL
ČEZ
E.ON
HALIMEDES
Pražská plynárenská
RWE
VEMEX Energie

distribuční území:

ARMEX ENERGY
CENTROPOL
ČEZ
E.ON
HALIMEDES
Pražská plynárenská
RWE
VEMEX Energie

distribuční území:

ARMEX ENERGY
CENTROPOL
ČEZ
E.ON
HALIMEDES
Pražská plynárenská
RWE
VEMEX Energie

distribuční území:

ARMEX ENERGY
CENTROPOL
ČEZ
E.ON
HALIMEDES
Pražská plynárenská
RWE
VEMEX Energie

distribuční území:

ARMEX ENERGY
CENTROPOL
ČEZ
E.ON
HALIMEDES
Pražská plynárenská
RWE
VEMEX Energie

distribuční území:

ARMEX ENERGY
CENTROPOL
ČEZ
E.ON
HALIMEDES
Pražská plynárenská
RWE
VEMEX Energie

spotřeba plynu: 7 MWh / rok		
1 MWh (Kč)	fixní poplatek (Kč/měsíc)	celková cena (Kč/rok)

E.ON Distribuce		
1492	124	11 942
1286	151	10 814
1278	144	10 690
1346	151	11 252
1448	116	11 553
1824	160	14 701
1756	117	13 719
1407	124	11 333

JMP Net		
1324	122	10 752
1529	122	12 168
1509	110	11 903
1178	150	10 061
1281	115	10 363
1656	158	13 511
1589	116	12 529
1386	122	11 168

SMP Net		
1376	118	11 061
1581	118	12 476
1559	106	12 197
1254	145	10 538
1333	110	10 672
1708	154	13 819
1641	111	12 838
1438	118	11 476

VČP Net		
1402	124	11 325
1607	124	12 740
1583	112	12 447
1280	152	10 802
1359	117	10 936
1734	160	14 083
1667	118	13 102
1484	124	11 740

Pražská plynárenská Distribuce		
1307	117	10 571
1448	153	11 977
1557	146	12 664
1185	145	10 049
942	141	8 306
1639	153	13 330
1640	152	13 317
1263	117	10 248

RWE GasNet		
1375	158	11 540
1580	158	12 956
1558	144	12 652
1253	185	11 018
1333	151	11 154
1708	194	14 299
1640	152	13 317
1437	158	11 956

spotřeba plynu: 23 MWh / rok		
1 MWh (Kč)	fixní poplatek (Kč/měsíc)	celková cena (Kč/rok)

1345	294	34 521
1145	345	30 483
1145	328	30 328
1205	345	31 921
1296	294	33 390
1368	307	35 204
1611	302	40 731
1239	294	32 024

1246	260	31 837
1452	261	36 519
1436	255	36 147
1106	312	29 237
1197	260	30 706
1269	273	32 520
1512	269	38 046
1279	260	32 541

1270	283	32 658
1475	284	37 340
1458	277	36 927
1154	335	30 610
1220	283	31 527
1292	296	33 341
1535	292	38 867
1303	283	33 362

1283	289	33 037
1488	291	37 719
1471	283	37 287
1187	341	30 989
1234	289	31 906
1306	303	33 720
1548	298	39 246
1316	289	33 741

1238	252	31 541
1162	265	29 902
1197	252	30 615
1122	303	29 492
896	313	24 409
1260	265	32 223
1540	293	38 986
1160	252	29 705

1274	239	32 237
1480	285	37 459
1463	278	37 040
1158	336	30 729
1225	284	31 646
1297	297	33 460
1540	293	38 986
1308	284	33 481

spotřeba plynu: 44 MWh / rok		
1 MWh (Kč)	fixní poplatek (Kč/měsíc)	celková cena (Kč/rok)

1326	406	63 305
1126	608	56 829
1126	578	56 606
1186	608	59 579
1276	406	61 140
1348	431	64 611
1591	414	75 088
1220	406	58 527

1236	354	58 749
1441	356	67 692
1426	345	67 011
1096	557	55 023
1187	354	58 584
1259	380	60 054
1501	363	70 533
1269	354	60 095

1260	399	60 357
1466	401	69 300
1449	388	68 538
1144	602	57 687
1211	399	58 192
1283	422	61 626
1523	408	72 025
1293	399	61 703

1268	406	60 763
1473	407	69 707
1456	394	68 924
1152	609	58 094
1218	406	58 598
1290	431	62 069
1533	415	72 547
1301	406	62 110

1221	346	58 001
1146	371	54 866
1182	353	56 346
1105	549	55 331
879	587	45 847
1244	371	59 306
1524	381	71 751
1143	346	54 446

1259	372	59 967
1464	374	68 911
1446	362	68 058
1143	575	57 298
1210	372	57 803
1282	398	61 273
1524	381	71 751
1292	372	61 314

Informační servis

Soud není jediné řešení

Když uplatňujete svoje zákonné právo u prodejce či poskytovatele služby a ten místo toho, aby jej respektoval a tím uznal svoji povinnost, zákon vědomě porušuje, nastupuje rada obrátit se na soud.

Téměř každý si pod uplatněním práva u soudu představí zdoluhavý a nákladný proces s nejistým výsledkem. Navíc bez odborného zastoupení advokátem, které zpravidla stojí nejvíce, se šance na úspěch výrazně snižuje. Ani politika soudních poplatků není příliš nakloněna malým spotřebitelským sporům, myšleno co do hodnoty sporu. Což dokládá i zvýšení soudních poplatků na podzim minulého roku, a to ponejvíce u sporů o částky do 25 000 Kč. Není se tedy čemu divit, že z poslední šance na prosazení svých práv není žádný z dotčených spotřebitelů nijak zvlášť nadšený. Opravdu není jiné cesty?

Spor řešený mimosoudně

Alternativa k řešení sporů jinak než před soudem existuje a třeba v mezinárodním obchodu má dlouholetou tradici. Stát umožňuje světit určitý druh sporů k řešení jinému, od státu odlišnému subjektu. Mezi tradiční alternativní metody patří rozhodčí řízení a mediace. Varianty mimosoudního řešení mají řadu výhod, mezi něž patří zejména zachování dobrých vztahů mezi aktéry sporu, urychlené dořešení konfliktu

a minimální náklady. Heslo „rychle a levně“ je v tomto případě výstižné.

Úskalí však představuje samotný základní princip, na kterém tento způsob řešení sporů stojí – dobrovolnost. To v praxi znamená, že není možné druhou stranu do mimosoudního řešení nutit, pokud o něj sama neprojeví zájem. I přestože není účast povinná, neznamená to, že druhá strana není k účasti na mimosoudní formě řešení sporů motivována jinak. Typicky prezentováním zájmu podnikatele na smírném řešení reklamaci či jiných neshod se zákazníky a na udržení si důvěry zákazníků, které může významně ovlivnit rozhodování potenciálních zákazníků. Přece jen se každá výhoda vůči konkurenci ve výsledku hodí.

A co na to Evropská unie?

Potřebu přistupovat ke sporům, hlavně k jejich řešení, jiným způsobem pocituje nejen přetížená soudní soustava, ale především sami účastníci soudních řízení. Ve snaze soudům odlehčit od těchto sporů, urychlit a zefektivnit jejich vyřízení

se stále více států v posledních letech zaměřuje na podporu mimosoudních alternativ.

Na sklonku minulého roku Evropská komise schválila návrh tzv. „směrnice o ADR“ (Alternative Dispute Resolution – mimosoudní řešení spotřebitelských sporů), kterou doprovází a na jejímž přijetí je závislý návrh tzv. „nařízení o ODR“ (Online Dispute Resolution). Nařízení ODR by mělo v budoucnu umožnit řešení spotřebitelských sporů on-line mimosoudní cestou v rámci Unie, což je s ohledem na volný pohyb nejen spotřebitelů, ale i podnikatelů více než žádoucí.

Při projednávání návrhu nové spotřebitelské směrnice v březnu letošního roku nepanovala mezi členskými státy EU jednota ohledně rozsahu působnosti, jednání ale budou i nadále pokračovat.

Ani česká legislativa nezůstává pozadu při tvorbě nových zákonů; blíže u jednotlivých forem mimosoudního řešení sporů.

Rozhodčí řízení

Rozhodčí řízení nebo také arbitráž je stejně jako řízení před soudem proces upravený přesnými pravidly, ve kterém jeden rozhodce či více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud rozhoduje výlučně majetkové spory.

Aby byla vůbec dána pravomoc spor řešit v arbitrážním řízení, musí existovat a řízení předcházet platná písemná dohoda stran o příslušnosti rozhodce či tribunálu rozhodovat stranami určené spory, tzv. rozhodčí smlouva. Výsledkem rozhodčího řízení je pak rozhodčí nález, který je pro obě strany sporu závazný a který v případě dobrovolného nesplnění může být využit jako exekuční titul. Řízení je jednostupňové, což znamená, že není možné se proti nálezu ve věci odvolat a nález je ihned vykonatelný. U nás existuje zákon upravující rozhodčí řízení bezmála již dvacet let.

Spotřebitelé se v posledních letech čím dál více setkávají s tzv. předběžnými rozhodčími doložkami, které jsou psané téměř nečitelným písmem a zastrčené někde hodně hluboko ve smluvních podmínkách. Aniž by byli podnikatelem upozorněni na právní důsledky tohoto nenápadného ustanovení, souhlasí s vyloučením nezávislého soudu z rozhodování všech sporů ze smlouvy a jejich svěření do rukou jiné osoby, která nezdědka bývá napojena na podnikatele, jež je druhou stranou v řízení. V případě sporu se na jedinou rozeběhne rychlý proces, který – než se spotřebitel naděje – končí vydáním nálezu v jeho

neprosněch a následně překvapivě rychlým výkonem nálezu. Není tedy divu, že velký počet spotřebitelů má z rozhodčího řízení respekt a spíše se mu snaží vyhnout.

Soudní praxe, bohužel nejednotně, takovéto rozhodčí doložky nastrčené ve formu láťkových smlouvách, jejichž obsah nemůže spotřebitel nikterak ovlivnit, považovala za neplatné v souladu s výkladem evropských norem. Řada institucí dokonce volala po zákazu rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách. Místo toho v dubnu 2012 vstoupila v účinnost novela zákona o rozhodčím řízení, která nešla cestou zrušení, ale naopak významným způsobem reguluje používání rozhodčích doložek ve vztahu ke spotřebitelům.

Novinky u rozhodčího řízení

U spotřebitelských smluv se připouští rozhodčí smlouva výlučně na samostatné listině po náležitém vysvětlení jejího dopadu. Zákon vyžaduje přesný výčet podrobných informací, které musí vysvětlení obsahovat; s výjimkou stálých rozhodčích soudů, kde postačí odkaz na jejich statut či řád. Označení rozhodců nesmí vyvolávat klamný dojem, že se jedná o stálý rozhodčí tribunál. Rozhodování sporů ze spotřebitelských smluv náleží pouze rozhodcům zapsaným do seznamu Ministerstva spravedlnosti.

Kdykoliv během rozhodčího řízení může spotřebitel namítnout nedostatek pravo-

moci v důsledku neplatnosti rozhodčí doložky. A dokonce ve lhůtě tří měsíců po doručení rozhodčího nálezu může u soudu spotřebitel žádat zrušení nálezu. Soud současně provádí i jeho přezkum. Na žádost pak může soud odložit i vykonatelnost nálezu.

Rozhodčí nález ve spotřebitelských věcech musí vždy obsahovat odůvodnění a poučení o možnosti podat návrh na zrušení. Důvodem pro zrušení je nově i nesplnění informační povinnosti podnikatelem před podpisem rozhodčí smlouvy a rozhodování sporu v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy. Za určitých okolností lze pro uvedené důvody žádat i zastavení již nařízené exekuce.

Mediace

Mediace je v porovnání s rozhodčím řízením méně formální. Nadto se vyznačuje oproti rozhodčímu a soudnímu řízení několika zásadními rozdíly. Mediace je možné rozumět postup, ve kterém dvě nebo více stran sporu samy dobrovolně usilují o dosažení dohody o vyřešení sporu za pomoci mediátora. Mediátor je nestrannou osobou, jež však nerozhoduje o tom, která ze stran má pravdu, nedává doporučení ani rady. Podporuje komunikaci stran a odborně řídí veškeré jejich snažení nalézt oboustranně přijatelné řešení. Cílem mediálního procesu je dovést strany k dohodě vycházející

z jejich svobodné vůle. Kdežto od soudu, jakož i od arbitráže, vždy jedna ze stran sporu odchází nespokojená s výsledným rozhodnutím, což vede i k mnohem častějšímu využívání odvolání a dalších procesních prostředků ve snaze rozsedek či nález ještě zvrátit. Tím se však celé řízení výrazně prodlužuje a konečné právní řešení je v nedohlednu.

Zákonná úprava mediace v netrestních věcech doposud v České republice chyběla, i přestože byla již před čtyřmi lety přijata na půdě EU směrnice o mediaci v přeshraničních civilních sporech, která měla přimět zbývajících států k ohlednému zakotvení mediace do jejich právních řádů. Dobrou zprávou je, že zákon o mediaci už je na světě. Sice byl v březnu tohoto roku vrácen Senátem zpět do Poslanecké sněmovny v pozměněné podobě, sněmovna navržené změny odsouhlasila a teď už jen zbývá vyčkat na nabytí účinnosti. Zákon definuje základní pojmy, podmínky výkonu mediace, dohled nad jejím výkonem, včetně sankcí. Největší boj probíhal o to, kdo bude moci být tzv. zapsaným mediátorem. Poslední verze návrhu říká,

že jím může být svéprávná, bezúhonná osoba, která dosáhla vysokoškolského magisterského titulu a složí příslušnou zkoušku. Není tedy podmínkou právnické vzdělání, čehož se dožadovala část advokátní obce. Nejdůležitější výstupy jsou, že mediací uznatelnou soudem budou moci od účinnosti zákona vykonávat pouze zapsaní mediátoři v seznamu vedeném Ministerstvem spravedlnosti, na základě uzavřené smlouvy a za odměnu. Odpovědnost za obsah výsledné dohody nesou strany konfliktu, jak je zákon označuje. Aby tato dohoda byla soudně vykonatelná, vyžaduje se její schválení soudem v smírčím řízení nejpozději do 7 dnů od jejího předložení. Platí se však za to soudní poplatek ve výši 500 Kč. Po dobu, kdy strany usilují o mediální dohodu, neběží promlčecí doba ani lhůta pro zánik práva ohledně práv, která jsou předmětem mediace.

Co je projekt ADR

Teď si asi říkáte, proč se více tyto formy řešení zvláště u spotřebitelských sporů nevyužívají i u nás. Ale ono tomu tak není. Letos v dubnu uplynuly čtyři roky, co Ministerstvo průmyslu a obchodu rozjelo projekt nazvaný ADR neboli Alternative Disputes Resolution, což v překladu z angličtiny znamená právě mimosoudní řešení sporů zaměřené výlučně na spory spotřebitelské. Projekt byl koncipován jako pilotní, nejdříve pouze

na dva roky s tím, že se počká, jak se osvědčí.

Systém ADR byl založen na síti kontaktních míst, kde se možným zájemcům dostalo jak kvalifikované právní rady, tak možnosti podat stížnost, na jejímž základě byla s nabídkou na alternativní řešení sporu oslovena druhá strana sporu, zpravidla podnikatel. Ten měl prostor k vyjádření do 15 dnů. Pokud panovala shoda o tom, že spor je třeba dořešit rychle a s nejnižšími náklady, pak následovalo společné rozhodnutí o vhodném způsobu řešení. K dispozici byly seznamy mediátorů i rozhodců. Samotná realizace jedné z variant už takový problém nepředstavovala.

Od počátku projektu do května roku 2011 bylo zaevidováno a následně řešeno na 3600 případů. Z toho jednu čtvrtinu napomohla vyřešit právní rada. Velká většina však ztroskotala na nezájmu druhé strany sporu. Ale aby náš krátký exkurz do statistiky projektu nebyl tak pesimistický, velký úspěch slavila mediace. Málokdo si totiž dovede představit, že usednutí dvou znesvářených stran ke kulatému stolu spolu s další osobou povede k vyřešení konfliktu dohodou. Ale je tomu tak. Číslo hovoří za vše. Když už k jednacímu stolu obě strany přišly – 171 případů, ve více než 80 % byla mediace zdárně ukončena mediační dohodou. Rozhodčí řízení za mediací výrazně pokulhává, co se týče počtu vyřešených pří-

padů – pouze tři. Souviset to může i s tím, že mediace v rámci projektu byla zcela bezplatná, kdežto rozhodčí řízení bylo zčásti zpoplatněno. Poplatek činil 3 % z hodnoty předmětu sporu, nejméně 800 Kč.

Správnou otázkou je, proč ten minulý čas. Poučení se z nedostatků pilotního projektu, určení definitivní podoby systému, výše a způsob jeho financování, požadavky na subjekty, jež mají projekt v dalších letech realizovat, jakož i zařazení do nejvhodnější ministerské působnosti a v neposlední řadě i vítaná snaha dát ADR jednotný právní základ v rámci EU se podepsaly na tom, že v současné době tento projekt „spí“. Není to však zcela přesné. Platforma všech příznivců ADR se snaží vytrvat a překonat toto nejisté období. Společná jednání s menší intenzitou stále probíhají s cílem nalézt definitivní podobu projektu. Bohužel vypsání výběrová řízení k zajištění realizace projektu nebyla úspěšná a řada kontaktních míst už nefunguje pro absenci financí. Přesto se však vlastovky, které projekt při životě udržovaly, našly. Správná věc si podporu vždy zaslouží, proto doufáme, že pozastavení projektu ADR je pouze dočasným řešením do konce tohoto roku. Rozhodně však není na místě rezignace na mimo-soudní řešení vašeho spotřebitelského sporu. ✕

Telefonická poradna

Dal jsem auto do servisu, na protokolu byla odhadnuta cena na 10 000 Kč a uvedeno datum, kdy bude oprava vyřezena. Když jsem se uvedeného dne do servisu vrátil, požadoval po mně opravář uhrazení částky 13 000 Kč. Jsem povinen mu rozdíl uhradit?

Marian K.

Je-li sjednána cena opravy odhadem a zhotovitel při opravě zjistí, že cenu je nutné podstatným způsobem překročit (soudní praxe došla k názoru, že se jedná o překročení o více než 20 %), je jeho povinností bez prodlení vás písemně upozornit a oznámit cenu novou. Jestliže tak neučiní, nejste podle § 636 odst. 1 občanského zákoníku povinen cenový rozdíl uhradit.

Mám vrtáčku tři roky a dal jsem ji na opravu. Servis ji opravil, uhradil jsem požadovanou částku a vrtáčku přeznal. Po týdnu užívání vrtáčka přestala fungovat. Je nějaká záruční doba na provedenou opravu a musím servisu za opětovnou opravu platit?

Flájp D.

Na provedenou opravu občanský zákoník poskytuje tříměsíční záruční dobu. Jestliže se jedná o vadu, která byla opravována při předchozí opravě, máte právo domáhat se bezplatné opravy v rámci záruční doby.

Koupila jsem parfém na internetu a zvolila osobní převzetí na jedné z poboček. Po vyzkoušení mi parfém nevyhovoval a chtěla jsem ho vrátit. Prodejce to však odmítl s tím,

že vrácení není možné, protože jsem si zboží vyzvedla osobně. Kdo má pravdu?

Karla J.

Rozhodující je forma, jakou byla kupní smlouva uzavřena, nikoliv způsob dodání takto zakoupeného zboží. Jelikož jste zboží koupila pomocí prostředků komunikace na dálku (internet, telefon apod.), máte právo od smlouvy odstoupit ve lhůtě 14 dní od převzetí bez udání důvodu a bez jakékoli sankce. Zákon nestanoví pro osobní odběr výjimku z tohoto ustanovení.

Přibližně před šesti měsíci jsem si koupil multifokální samozabarovací brýle, včera jsem upadl a poškodil jedno sklo. U optiky, kde jsem brýle zakoupil, jsem žádal o výměnu skla, ale bylo mi řečeno, že skla lze měnit pouze v páru (platí pro samozabarovací brýle), a tudíž musím zaplatit výměnu obou skel. Brýle jsou v hodnotě cca 15 000 Kč. Mám nějakou šanci domoci se opravy jedné čočky, když brýle jsou ještě v záruce?

Pavel K.

Brýle jsou sice v záruce, ale ta se vztahuje pouze na vady a rozhodně nedopadá na jejich běžné opotřebení či poškození. Máte-li zájem o placenou opravu roztříštěných brýlí, a to výměnou jednoho skla, musíte si najít takovou optiku či servis, který tento postup umožní. Není možné vynucovat po někom uzavření smlouvy o mimozáruční opravě. ✕

Hledáte informace?

**Přehled vybraných testů
z posledních let.
Výsledky všech testů a další
informace najdete na
www.dtest.cz.**

Auto + doprava

Crash testy	8/11
GPS navigace	2/11
Letní pneumatiky	3/11; 4/12
Zimní pneumatiky	10/11

Děti

Autosedačky	11/11; 6/12
Dětská jízdní kola	3/11
Dětská odrážedla a odrážecí kola	7/10
Dětské melaminové nádoby	3, 4/08
Dětské nočníky	9/08
Dětské postýlky	12/09
Dětské sportovní kočárky	4/09
Chůvičky	7/11
Opalovací přípravky pro děti	8/10

Domov + zahrada

Domácí pekárny	1/09
Chladničky	9/09; 6/12
Kávovary	12/10
Kuchyňské kráječe	2/09
Kuchyňské roboty	10/10
Mikrovlnné trouby s grilem	10/11
Mýčky nádobí	3/10; 9/11
Napařovací žehličky a parní stanice	4/11
Odstraňovače skvrn	3/09
Parní hrnec a trouby	2/12
Prací koule a mýdlové ořechy	1/12
Prací prostředky	12/11
Pračky s předním plněním	5/11; 2/12
Pračky s vrchním plněním	8/09
Přilepovací a akumulátorové vrtačky	2/10; 1/12
Přimočaré pily	5/11
Ruční šlehače	4/12
Sekačky benzinové a robotické	4/11
Sekačky elektrické	4/12
Schůdky do domácnosti	4/09
Sklokeramické varné desky	10/09
Sušičky prádla	8/09
Šicí stroje	2/11
Štípače dřeva	12/11
Tablety do myček nádobí	3/08
Úsporné zdroje světla	4/12
Vysavače	9/11
Zahradní drtiče	8/11
Zahradní nůžky	9/10

Obraz + zvuk

Baterie a nabíječky	12/10; 1/11
Blu-ray přehrávače	10/11
Čtečky elektronických knih	1/11
Digitalizace zvukových nosičů	8/10
Digitální fotoaparáty	1/10
Digitální videokamery	9/10; 6/11
Domácí kino	11/11
DVD přehrávače	2/10
DVD rekordéry	11/09
3D televizory	10/10
Externí pevné disky	9/10
Hi-fi soupravy mini a mikro	8/10
GPS navigace	2/12
Kompaktní fotoaparáty	9/11; 5/12
LCD televizory	7/11
Monitory	1/11
MP3 dokovací stanice	1/12
MP3 přehrávače	2/11
Multimediální přehrávače	2/11; 1/12
Ochrana počítače	3/11
Sluchátka	10/11
Smartphony	10/10
Tablety	2/12
Televizory	12/11; 5/12
Tiskárny multifunkční	5/11; 4/12
Videokamery	6/12

Telefony + počítače

Chytré telefony	12/11; 4/12
Mobilní telefony	4/10; 8/11
Mobilní telefony pro seniory	4/10
Ochrana počítače	4/12
Vodotěsné obaly	4/12

Volný čas + dovolená

Běžecské lyže	1/12
Carvingové lyže	11/10
Cyklistické přilby	5/12
Cyklocomputery	4/10
Digitální pianina	4/12
Chráněná zad	11/10
Lyžařská střediska	1/11
Lyžařské brýle	1/11
Spací pytle	5/11
Sporttestery	4/11

Zdraví + kosmetika

Antiperspiranty	8/11
Daylong actinica	7/11
Elektrické holičí strojky	1/10
Holičí strojky a holička	7/12
Krémy na ruce	10/10
Měřiče krevního tlaku	1/11
Noční krémy proti vráskám	5/07
Oční krémy proti vráskám	7/07
Opalovací přípravky	6/11; 7/12

Spodní prádlo	5/12
Šampony pro barvené vlasy	6/12
Šampony pro regeneraci	8/10
Šampony pro zvětšení objemu	1/09
Tělová mléka	11/10
Univerzální pleťové krémy	7/10
Ústní vody	2/10

Jídlo + pití

Balené vody a pitná voda z kohoutku	10/09
Čokolády	12/11; 7/12
Dětská menu ve fastfoodech	10/09
Dětské snídaně cereálie	11/08
Instantní káva	10/11
Kečupy	5/11
Másla	12/11
Mad	5/12
Pstruzi	6/12
Rybí prsty	11/11
Smetany	3/12
Syrová kuřata	2/12
Šlehačky ve spreji	7/11
Tesčí játra	2/11
Tuňák v konzervě	3/11
Umělá sladidla	10/11

Právo + finance

Běžné účty	5/12
Čestovní pojištění	6/12
Dodavatelé el. energie	11/11
Havarijní pojištění	10/11
Hypotéky	2/12
Kupte si levnější plyn	4/11
Neviditelné poplatky	9/11
Otevřené podílové fondy	8/11
Pojištění nemocí a úrazu	2/11; 3/11
Spotřebitelské úvěry	1/12; 4/12
Spořicí účty	6/11
Starobní důchody	4/12
Stavební spoření	12/11
Termínované vklady	7/11
Změna bankovního ústavu	6/10
Životní pojištění	1/11

Předplatte si dTest a ušetříte

Výsledky testů a spousta užitečných informací každý měsíc ve vaší schránce a denně na www.dtest.cz.

**Roční předplatné časopisu dTest
v ČR: 790 Kč**

**Roční předplatné časopisu dTest
v SR: 32,90 EUR**

Cena zahrnuje:

- 12 vydání časopisu
- zdarma roční přístup do databáze více než 8500 výrobků otestovaných od roku 2005
- přístup do online spotřebitelské poradny
- Nyní navíc dárek! S prvním časopisem obdržíte zdarma praktickou brožuru „101 vtipů pro řešení spotřebitelských problémů“ v hodnotě 200 Kč.
- Pro srovnání: V stánkovém prodeji stojí 12 vydání časopisu dTest 948 Kč bez uvedených výhod pro předplatitele.

Jak předplatné objednat?

Nabízíme několik možností:

- elektronicky: vyplněním objednávky na www.dtest.cz / www.dtest.sk
- telefonicky: na čísle 241 404 922
- zasláním SMS na číslo 804 556 874 ve formátu: dtest jméno příjmení ulice číslo poštovní PSČ obec e-mail
- výsledky některých testů a krátkodobé předplatné lze získat přes SMS; informace u jednotlivých testů na www.dtest.cz / www.dtest.sk

5 důvodů, proč si předplatit dTest

1. Peníze vložené do předplatného se vám mohou vrátit už během jediného nákupu. Naše nezávislé testy ukazují, že dražší výrobky nemusí být lepší než levnější konkurence. S dTestem efektivně nakoupíte a ušetříte.

2. Jako předplatitelé získáváte **zdarma přístup do unikátní databáze tisíců testů** na www.dtest.cz.

3. S předplatným dTestu se stanete součástí velké rodiny spotřebitelů, kterou jen tak někdo neoklame. Informujeme o nástrahách trhu a **bojujeme za spotřebitelská práva**.

4. Praktické dárky, které dostávají naši předplatitelé, potěší a **usnadní život**.

5. Pro zachování skutečné nezávislosti nezveřejňujeme žádnou reklamu. **Příjmy z předplatného jsou hlavním zdrojem financování našich testů i ostatních aktivit.**

www.dtest.cz

Nahlédnutí do dTestu 9–2012

Domácí pekárny

Domácí pečení chleba se těší neutuchající popularitě. Pekáren je na trhu víc než dost a cenové rozdíly mezi nimi jsou poměrně velké. Podívali jsme se jak na levnější, tak i dražší pekárny a porovnali jejich kvalitu.

Blu-ray přehrávače

Pro přehrávání filmů na blu-ray discích, ale i DVD je zapotřebí kvalitní blu-ray přehrávač. Které z testovaných nahází nejlepší obraz a zvuk a jakými dalšími funkcemi se mohou pochlubit, se dozvíte v zářijovém dTestu.

Vysavače

Jsou stále tišší, mají nižší spotřebu a více lepších filtrů. To tvrdí reklama. Mnohdy ani sebelepší filtrace nepomůže, když vysavač nezvládne pořádně vysát prach z koberce. Na které vysavače vsadit a neprohloupit, ukáže náš test.

Černý čaj

Porcelánový černý čaj patří ke stálícím v našich kuchyních. Dopřávají si jej jak dospělí, tak i děti. Nemůže se ale v tom zlatavém moku skrývat něco, co v něm nemá být? Třeba pesticidy? Testovali jsme 17 značek černého čaje. změna vyhrazena

Testy pro dobré nákupy

Objektivně

Výrobky nakupujeme anonymně v běžné obchodní síti. Výrobci ani prodejci nemohou ovlivnit náš výběr. Testy probíhají v nezávislých laboratořích. Pro hodnocení výrobků používáme objektivní kritéria.

Nezávisle

Náklady na testy a další naši činnost hradíme z předplatného a veřejných zdrojů. Spolupracujeme s největšími evropskými a světovými spotřebitelskými organizacemi.

Bez reklam

Inzerenti ovlivňují nezávislost médií. V našem časopise ani na našich webových stránkách žádnou reklamu nenajdete.